

Täysistunto

Torstai 19.12.2019 klo 10.00—21.03

2.8. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Esitellään maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alaa koskeva pääluokka 30.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa 45 minuuttia.

Keskustelu

17.02 **Markku Eestilä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallinnonalalle esitetään yhteensä noin 2,7 miljardia euroa, joka on noin 68 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2019 varsinaisessa talousarviossa. Valiokunta painottaa, että hallinnonala turvaa Suomen huoltovarmuutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Anteeksi, arvoisa edustaja Eestilä. — Pyydän salia nyt rauhoittumaan. Jos teillä on jotain muuta keskusteltavaa, poistukaa ovien ulkopuolelle. — Edustaja Eestilä.

Kiitoksia, arvoisa puhemies! — Muuttuva ilmasto lisää sään ääri-ilmiöitä sekä erilaisia kasvi- ja eläintauti- sekä markkinariskejä, joihin erityisesti maataloudessa tulee varautua. Luonnonvarakeskuksen toimintamenoihin esitetään 76 miljoonaa euroa, joka on lähes 3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2019 varsinaisessa talousarviossa. Valiokunta painottaa, että hallitusohjelman linjauksen mukaisesti tulee arvioida luonnonvarojen koskevan tutkimusrahoituksen uudelleenjakoa Suomen Akatemian, valtioneuvoston kanslian sekä sektoritutkimuslaitosten kesken, jotta luonnonvaratutkimuksen rahoitusta kyetään vahvistamaan.

Valiokunta nostaa tässä yhteydessä esiin myös hallitusohjelman linjauksen turpeen energiakäytön puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä ja painottaa, että Suomen tulee tavoitetta toteuttaessaan hyödyntää kaikki EU:lta siihen saatavissa olevat tuet. Valiokunta lisää momentille 450 000 euroa, josta osoitetaan 200 000 euroa turvemaiden hiilidioksiditutkimukseen, 150 000 euroa luomututkimukseen ja 100 000 euroa nurmien fosforilannoitustutkimukseen Ruukin-yksikössä.

Maaseudun elinkeinojen kehittämiseen esitetään 3,5 miljoonaa euroa, joka on eduskunnan tekemän 1,8 miljoonan euron lisäyksen verran vähemmän kuin vuonna 2019. Valiokunta pitää välttämättömänä, että momentin pitkään jatkunut rahoitusvaje saadaan kuntoon hallituksen toimin. Suurin osa momentin rahoituksesta kohdentuu ProAgria-aluejärjestöille ja -keskusjärjestölle, joiden kattavilla neuvontapalveluilla voidaan tukea maatalojen päätöksentekoa. Valiokunta lisää momentille yhteensä 1 860 000 euroa. Valiokunta esittääkin lausumaehdotuksen, että hallitus ottaa eduskunnan tekemän määrärahalisäyksen

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

huomioon pysyvänä lisäyksenä. Tämän tulee siten sisältyä vuoden 2021 talousarvioesitykseen.

Arvoisa puhemies! 4H-toimintaan esitetään 3,8 miljoonaa euroa, joka on 100 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2019. 4H-nuorisotyö tukee lasten ja nuorten kasvua, kykyä ja halua ansaita toimeentulo omalla työllä. Valiokunta lisää momentille 250 000 euroa.

Valiokunta pitää myönteisenä, että hallitusohjelmassa on tunnistettu maatalouden jo pitkään jatkunut heikko kannattavuus ja hallitus tavoittelee kannattavuuden paranemista. Valiokunta pitää välttämättömänä, että hallitusohjelman linjausten mukaisesti maatalouden kannattavuutta parannetaan ja maatalouden tukitaso turvataan, EU:n maatalouspolitiikan uudistamisessa tukien painopiste suunnataan aktiiviviljelyyn ja lisäksi tavoitellaan EU:n rahoituskehyksiin nykytasosta maatalousbudjettia.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää tarpeellisena, että Ruokaviraston toimintamenoihin esitetään 2 miljoonan euron lisämäärärahaa EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen valmisteluun, jossa Ruokavirastolla on keskeinen rooli. Maatilatalouden Kehittämisrahastoon Makeraan esitetään 90,3 miljoonan euron siirtoa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esitettävä siirto mahdollistaa maatalouden investointien pysymisen vuoden 2018 tasolla.

Luonnonvara- ja biotalouden edistämiseen esitetään 29 miljoonaa euroa, joka on 22,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2019 varsinaisessa talousarviossa. Rahoituksen lisäys johtuu pääosin hallitusohjelmaan sisältyvän maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman toimeenpanosta, 19,8 miljoonaa euroa. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukemiseen valiokunta lisää momentille yhteensä 630 000 euroa, josta osoitetaan 330 000 euroa kalatalouden kunnostushankkeisiin ja 300 000 euroa Ylivieskassa sijaitsevan Taanilan alueen tulvasien hallintaan.

Arvoisa puhemies! Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen esitetään 8,85 miljoonaa euroa, joka vastaa vuoden 2019 tasoa. Tämän lisäksi valiokunta nostaa esiin koirien avulla metsästämisen ja toteaa, että sillä on tärkeä rooli suomalaisessa metsästyskulttuurissa ja erityisesti hirvieläinkantojen hallinnassa. Tätä metsästyksen liittyvää kulttuuria tulee pystyä ylläpitämään ja harjoittamaan myös jatkossa.

Puuntuotannon kestävyys turvaamiseen esitetään 56,2 miljoonan euron määrärahaa ja 44 miljoonan euron myöntämisvaltuutta, jotka vastaavat vuoden 2019 tasoa.

Arvoisa puhemies! Metsäluonnon hoidon edistämiseksi valiokunta pitää oikeansuuntaisena, että hallitus korotti momentin määrärahaa 2 miljoonalla eurolla. Momentille esitetään 7 miljoonaa euroa, jolla toteutetaan talousmetsiin suunnattavia Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman Metson mukaisia luonnonhoidon toimenpiteitä. Suomen metsäkeskukselle esitetään 39 miljoonaa euroa, joka vastaa vuoden 2019 tasoa. Vuoden 2020 merkittävin uudistus on nykyistä tarkempaan laserkeilaukseen perustuvan valtakunnallisen, metsävaratiedon laatua ja ajantasaisuutta parantavan investointiohjelman käynnistäminen.

Valiokunta lisää kalatalouden edistämiseen 150 000 euroa, josta osoitetaan 100 000 euroa Säskylän Pyhäjärven hoitokalastukseen ja siihen liittyvään seurantaan ja 50 000 euroa Suomen Ammattikalastajaliitolle.

Talousarvioesityksessä on alustavasti asetettu Metsähallitukselle liiketoiminnan tulostavoitteeksi 125,9 miljoonaa euroa vuonna 2020. Tästä on tarkoitus tulouttaa valtiolle 120 miljoonaa euroa vuonna 2021. Valiokunta korostaa, että asetettujen tavoitteiden tulee vastata taloussuhdanteita ja erityisesti metsäteollisuuden suhdannekehitystä.

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

Arvoisa puhemies! Valiokunta lisää Metsähallituksen momentille yhteensä 310 000 euroa, josta osoitetaan 160 000 euroa erävalvontaan ja 150 000 euroa Rokuan ja Peuran polun reittien rakenteiden kunnostamiseen.

17.10 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia maatalousjaoston puheenjohtaja, edustaja Eestilälle hyvästä puheenvuorosta ja hyvästä työstä, sekä koko jaostolle ja valiokunnalle mietinnön osalta, joka on aikaan saatu.

Entistä kilpailukykyisempi maa- ja elintarviketalous sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, siinä kaksi painopistealuetta, jotka näkyvät erittäin vahvasti maa- ja metsätalousministeriön vuoden 2020 budjetin ja toiminnan painopisteissä.

Kuten valiokunta mietinnössään painottaa, maa- ja metsätalous turvaa osaltaan Suomen huoltovarmuutta. Kotimainen ruuantuotanto luo kestäväen ruokajärjestelmän perustan, ja metsien kestävä käyttö on taloutemme kulmakiviä. Edelleen yhdyin täysin valiokunnan huomioon siitä, miten merkittävä rooli maa- ja metsätaloudella on ratkaisijana ilmastasioissa. Riskienhallinta ja panostukset maaperän hyvään kasvukuntoon, hiilensidontakykyyn ja vesitalouden hallintaan ovat välttämättömiä. Samoin valiokunta huomioi sitä, että kestävästi tuotetun ruuan kysynnän kasvu on iso mahdollisuus Suomelle. Edellytykset vastata kasvavaan kysyntään tuleekin turvata myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Maatalouden kannattavuuteen ja investointien turvaamiseksi on tehty tuntuja panostuksia ensi vuoden budjettiin. Maatilojen investoinnit turvataan Makeran eli kehittämisrahaston lisäpääomituksella, kaiken kaikkiaan 90,3 miljoonalla eurolla. Porotalouteen siitä menee miljoona euroa, ja hallitusohjelman mukaista lisäpääomitusta ensi vuonna on 31 miljoonaa. Investointiavustusten avulla käynnistetään hankkeita, jotka synnyttävät työpaikkoja, ja lisäksi korvataan vanhentunutta kapasiteettia, parannetaan eläinten ja viljelijöiden hyvinvointia, edistetään ympäristön tilaa, lisätään uusiutuvaa energiaa ja sen tuotantoa ja kohennetaan kilpailukykyä.

Maataloustuotannon säilymisen kannalta luonnonhaittakorvauksen merkitys on erittäin suuri, sillä luonnonhaittakorvaus mahdollistaa viljelyn pohjoisissa olosuhteissa. Siksi hallitus paikkaa luonnonhaittakorvausten aukkoa 42 miljoonaan euron verran. Kannattava maatalous säilyttää maatilat elinvoimaisena ja pitää yllä maaseudun työllisyyttä ja kotimaista ruuantuotantoa. Turvaamme maatalouden ympäristötoimet ja kohdennamme tuet aktiiviseen toimintaan.

Maatalouden ympäristökorvausten 88 miljoonan euron vaje paikataan myös ensi vuonna hallitusohjelman mukaisesti. Tuemme ympäristö- ja ilmastoystävällistä ruuantuotantoa ja lisäämme kotimaisten luomutuotteiden osuutta ruuantuotannossa. Uusien luomustuotteiden rahoitus vuonna 2020 turvataan. Tähän kohdistetaan 5 miljoonan euron osuus tuosta ensi vuoden budjetista. Samoin kilpailukyvyn vahvistamiseksi myös elintarviketehtäviin satsataan.

Puhemies! Hallitusohjelman painotusten mukaisesti luonnonvarojen kestävä käyttöä ja biotaloutta edistetään. Painotus luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon näkyvät luonnonvara-alojen määrärahoissa. Se luo perustan kilpailukykyiselle uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvalla liiketoiminnalla, sovittaa yhteen luonnonvarojen käytön ja suojelun tarpeet, sekä luo hyvinvointia luonnon virkistyskäytön avulla ympäri maata. Esimerkiksi tehdään merkittävä 20 miljoonan euron panostus maankäyttösektorin ilmastopolitiikkaan, jolla vahvistetaan hiilinieluja ja vähennetään maankäyttösektorin päästöjä. Tällä rahoitetaan myös toimia hiilinielun vahvistamiseksi, esimerkiksi peltojen hiilinielujen tutkimusta sekä

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

metsien terveyden ja kasvun edistämistä. Kestävän metsätalouden Kemera-rahoitus ja sen osa yksityismetsän omistajille on tärkeä, ja sitä on tarjolla ensi vuonna 56 miljoonaa euroa. Kannustan kaikkia metsänomistajia hoitamaan taimikon rästit ja metsäteiden korjausvelat kuntoon.

Osana luonnon monimuotoisuuden turvaamista talousarvio suuntaa tukea vaelluskalojen elvyttämishankkeisiin ja vesilinnuille tärkeiden kosteikkojen perustamiseen sekä vieraslajien torjuntaan. Vaelluskalavesistöjen ohitusratkaisuja, vaellusesteiden purkua ja lisääntymisalueiden kunnostusta tuetaan 6 miljoonalla eurolla. Valiokunta on pitänyt tätä erittäin tarpeellisena ja lisännyt myös momentin määrärahoja — kiitos siitä. Ensi vuodelle tähän on siis varattu enemmän varoja kuin koskaan aikaisemmin.

Talousarviossa myös lisätään vapaaehtoisen metsien suojeluohjelman Metson rahoitusta metsäluonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan kautta varat ohjautuvat talousmetsien luonnonhoitohankkeisiin ja määräaikaiseen suojeluun. Metsähallituksen korjausvelkaa myöskin pienennetään, retkeilyalueiden reitistöihin osoitetaan yli miljoona euroa lisää, ja jotta me saisimme enemmän kotimaista kalaa lautaselle, kalataloutta tuetaan talousarviossa monipuolisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun haluan mainita, että olen, kuten valiokunta, myös itse hyvin tyytyväinen siitä, että maaseudun nuorten yrittäjyyttä tukevan 4H-rahoituksen osuus on jälleen kerran eduskunnan toimesta ja valiokunnan toimesta turvattu. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Täällä on näköjään halua jatkaa debattia. Kyllä se minulle käy.

17.15 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Iloitsen siitä, arvoisa puhemies, että meidän metsien merkitys Suomen kansantaloudelle aletaan pikkuhiljaa ymmärtämään.

Maataloutta pidän toki tärkeämpänä sen takia, koska kolme kertaa päivässä keskimäärin meille nälkä tulee. Annan ministerille suuret kiitokset siitä, että hän on urheasti puolustanut suomalaisen maatalouden oikeutta elää ja tuottaa tässä maassa puhdasta ruokaa, ja ennen kaikkea niin, että perheviljelyihin perustuva maatalous jaksaa hyvin, koska ilman maataloja meillä ei ole kotimaista elintarviketuotantoa. Sieltä tulee se tämän kansanterveyden syvä ydinkin, kun syömme hyvää, puhdasta ruokaa.

Toinen asia on metsien käyttö. Siitä olen hyvin huolissani, että meillä ollaan menossa semmoista kohti, että yritetään koko ajan estää metsän käyttöä kaikilla keinoilla. LU-LUCF:n kautta on tullut rasitteita siihen, saammeko me hakata metsiä. Toisekseen suojelualueita halutaan koko ajan lisää, mutta sitten toisessa lauseessa vaaditaan heti, että metsiä on hakattava lisää, kun turvekin pitää lopettaa. Näiden ristiriitaisuuden ratkaiseminen vaatii meiltä yhteistyötä, ja toivon, että se järki tässä maassa löytyy, koska meidän itse on pidettävä huoli tästä pohjoisesta, pienestä valtiosta täällä Euroopan nurkalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt meni ensimmäinen debattivuoro vahingossa väärän valiokunnan puheenjohtajalle. Hyvä puheenvuoro silti. [Hannu Hoskonen: Ihan oikean, ympäristövaliokunnan!] Annetaan vuoro Kalmarille, maa- ja metsätalousvaliokunta. [Eduskunnasta: Oli hyvä puheenvuoro!] — Oli hyvä, oikein hyvä oli.

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

17.16 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme saaneet kuulla huolestuttavia uutisia tänä vuonna globaalisti. Jälleen Australiassa palaa, Brasiliassa paloi Suomen verran metsää, Venäjällä on palanut muutamana viime vuotena saman verran metsää kuin koko Suomen pinta-ala. Mitä enemmän ilmastonmuutos etenee, sitä enemmän myös maailman vilja-aitat hupenevat. Juuri tästäkin syystä on nyt ensiarvoisen tärkeää huolehtia meidän omasta huoltovarmuudestamme, suomalaisesta ruuantuotannosta, ja mitä enemmän syömmme suomalaista ruokaa, sitä vähemmän tarvitsee brasilialaisia metsiä ruuantuotannon tieltä polttaa tahallaan.

Siksi olen kiitollinen jaoston puheenjohtajalle ja ministerille siitä työstä, mitä on tehty suomalaisen ruuantuotannon turvaamiseksi, tukikompensatioista ja investointien turvaamisesta sekä suomalaisen metsätalouden eteen tehdystä työstä. Kemeran avulla metsät kuntoon, [Puhemies koputtaa] ja vapaaehtoisella metsiensuojeluohjelmalla lisätään metsäluonnon monimuotoisuutta.

17.18 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Lepälle ja Eestilälle hyvästä esityksestä. Maatalouden yrittäjätulo on laskenut tasaisesti koko 2000-luvun. Samalla tuottajien neuvotteluasema on heikentynyt vastaavasti suhteessa suuriin kauppaketjuihin. Kauppa ottaa sen karhunosan. Alkutuottajalle jää tuotteesta käteen yhä vähemmän. Jopa 40 prosentin tulojen vähennys on tosiasia viime vuosilta.

Ensi vuoden rahoituskehys EU:n taholta tulee leikkaamaan tukia. Meillä on EU:n kanssa yhteinen maatalouspolitiikka, tahdomme tai emme. Tuottajat ovat todella huolissaan tulevaisuudesta, ja niin pitäisi olla myös hallituksen ja meidän kaikkien kuluttajien.

Olemme tottuneet ja pidämme myös itsestään selvänä, että voimme ostaa salmonellapaata, antibioottivapaata, tuoretta, eläinten hyvinvoinnin huomioon ottavaa suomalaista ruokaa. Meillä ei leikata sian saparoita ja kanojen nokkia, mutta EU:ssa tehdään monin paikoin näin, [Puhemies koputtaa] ja siksi kysynkin ministeri Lepältä: miksi me emme pelaa samoilla säännöillä EU:n muiden maiden kanssa?

17.19 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): . Arvoisa puhemies! Suomen maataloudelle on hyvin tärkeä tämä tuleva EU:n rahoituskehyskausi. Kysyisin maatalousministerin kantaa siihen, onko Suomi riittävän ajoissa ja riittävästi panostanut siihen, että näitä yhteisen maatalouspolitiikan sääntöjä saataisiin muokattua enemmän ympäristö- ja lähiruokaperusteisiksi, mikä luonnostaan tukisi suomalaista ääriolojen maataloutta verrattuna Keski-Euroopan suuriin tuotantolukuihin. Minun nähdäkseni on ollut liikaa varovaisuutta siinä, että ei uskalleta lähteä uudistamaan, vaan pidetään kiinni niistä vanhoista malleista, joilla on tähän saakka turvattu Suomen siivua yhteisestä maatalousbudjetista. Mutta jos me katsomme vähänkin pidemmälle tulevaisuuteen, niin se tarkoittaisi juuri näiden ekologisten, hiiltä säästävien tuotantotapojen omaksumista ja myöskin tuotantorakenteessa pyrkimystä siihen, että myös kulutetaan täällä lähellä ja tehdään kaikin tavoin kestävä maataloutta.

17.20 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeriltä hieman samaa asiaa. Te olette ollut kiireinen, koska Suomi on ollut EU-puheenjohtajamaa ja teillä on ollut keskeinen rooli näissä maatalousneuvotteluissa ja varmaan myös rahoituskehysneuvotteluissa. Miltä teistä nyt näyttää, kun komissiohan esitti aika rajuja leikkauksia nimenomaan tähän maaseudun kehittämiseen, mikä on Suomen nettosaannin kan-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

nalta ollut juuri se kaikkein merkittävin osa tätä tukipakettia? Suomi esitti tietyn luvun, taisi olla 1,07, ja komissio ja parlamentti olivat vähän eri mieltä. Miten te luulette, että siinä käy, ja kuinka paljon tämä kokonaisrahoitustaso tulee vaikuttamaan siihen, kuinka paljon meille tulee ikään kuin takkiin varsinkin tässä maaseudun kehittämisessä? Mitkä mahdollisuudet meillä on kansallisesti kuroa umpeen se putoama, mikä tässä tulee EU:n kautta näihin tukiin? Voisitteko hieman avata tätä, miltä se teidän silmiinne näyttää?

Lopuksi haluan kiittää ministeriä yhteistyöstä. Teillä on ollut kiireinen vuosi. Nyt ilmeisesti hieman sentään helpottaa, ja minä toivon, että sekä jaosto että valiokunta että ministeri jatkavat asiakysymyksissä hyvää yhteistyötä. — Kiitoksia.

17.21 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiinnittää huomiota tämänpäiväiseen Kohon päätökseen siitä, että Finnpuhlin tehdas Kuopioon ei saanut lupaa, koska se likaisi liikaa lisää Kallavettä. Tämä herättää mielenkiintoisen ajatuksen siitä, onko edellytys sille, että voidaan uusia metsäteollisuuden tehtaita Suomeen perustaa, se, että vähennetään maataloudesta ja metsätaloudesta tulevia vesistöjä. Viimeaikaiset tiedot osoittavat, että metsän käsittelyn vesistöjä ovat olleet aikaisempia arvioita suuremmat.

Arvoisa puhemies! Olen iloinen siitä, miten moni kollega on ottanut ilmastomuutoksen ja ilmastoasiat esille, ja pidän hyvin tärkeänä sitä, että budjetissa on myöskin maatalouden ilmastovaikutusten parantamiseen ja päästöjen vähentämiseen tärkeitä määrärahoja. [Puhemies koputtaa] Yli puolet maatalouden ilmastopäästöistään tulee turvepeltojen maaperästä, ja panostukset biokaasun tuotantoon ovat tässä tärkeitä.

17.22 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Metsäalan toimijat arvioivat EU-komission green dealin jälkeen, että metsien talouskäyttö jää EU:n uudessa ilmasto- ja ympäristösovussa monimuotoisuustavoitteiden varjoon. Uudessa LULUCF-laskelmassa Suomen metsien laskennallinen hakkuukertymä putoaa nyt 83 miljoonasta noin 77 miljoonaan kuutiometriin. Jo viime vuonna kuultiin kovaa kritiikkiä 78 miljoonan kuution hakkuista, vaikka niille ei ollut esitetty mitään rajoitteita. Riskinä on, että sama huuto jatkossa toistuu näihin uusiin LULUCF-lukuihin perustuen.

Arvoisa ministeri, pidän tärkeänä, että sekä Suomessa että EU:ssa pidetään mielessä, että hyvää ilmastopolitiikkaa ei ole ilman tervettä taloutta. [Arto Satonen: Kyllä!] Tämä pätee niin maataloudella kuin kansantaloudessa. Vai mitä ministeri sanoo?

17.24 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on erittäin hyvä jatkaa. Oikeastaan kysyisinkin suuren valiokunnan puheenjohtaja Satu Hassilta: kun te nyt iloitsitte tästä Kuopion päätöksestä, jossa meni kuitenkin 3 400 työpaikkaa per vuosi ymmärtääkseni, niin mistäpäin maailmasta löytyy semmoinen esimerkki, maa, jossa kansalaisten elintaso ja talous eivät ole kunnossa mutta ympäristöasiat on hoidettu hyvin? Mielelläni kuulisin sellaisen, koska näyttää, että olette sinnepäin Suomea viemässä.

Kysyn vielä ministeri Lepältä myöskin sitä — ja kiitän hyvistä työstä vuoden varrella — miltä nyt EU-tasolla näyttää. Meille on erittäin tärkeää, että me saamme sen kakkospilarin rahoituksen varmistettua, ja se on myöskin erittäin tärkeää ympäristön kannalta — koska totta kai meidän pitää pystyä kaikki tekemään, minkä kykenemme — mutta samalla myös suomalaisen maatalouden kannattavuuden kannalta. Tiedän, että te olette tehnyt paljon tähän asiaan töitä. Miltä tällä hetkellä näyttää?

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annetaan edustaja Hassin vastata tähän, mutta sen jälkeen ei lähdetä laajemmin debatoimaan vaan pyritään siihen, että mahdollisimman moni saa vuoron.

17.25 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äsken en ottanut lainkaan kantaa siihen, onko Kohon päätös tästä Kuopion Finnpulp-tehdashankkeesta hyvä vai huono asia. Totesin vain sen, että siinä päätöksessä perusteluna ovat kokonaisvaikutukset Kallaveden vesistöön, ja totesin, että meillähän kaikkein suurimmat vesistöpäästöt tällä hetkellä tulevat hajakuormituksesta, maataloudesta ja metsätaloudesta. Mielestäni on tärkeää miettiä se, millä tavalla voimme myöskin hajakuormitusta vähentää tehokkaammin kuin tähän asti on tehty.

17.25 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Leppä puhui kalataloudesta. Kysynkin: Merimetso on puhuttanut pitkään koko rannikkoseutua. Merimetsopareja oli vuonna 19 laskennassa 25 700 kappaletta, jolloin pesiviä lintuja oli 51 400. Kun huomioidaan, että yksi pesä tuottaa reilut kaksi poikasta, ja huomioidaan vielä nuoret pesimättömät linnut, niin loppukesästä lintuja oli yli 120 000 pitkin rannikkoa. Ylisuureksi kasvanut merimetsokanta aiheuttaa vakavaa haittaa kalakannoille, saaristoluonnolle, asukkaille, yrittäjille, vapaa-ajankalastukselle ja niin edelleen. Erityistapaus on Rauman satama ja viereinen merimetsokolonia. Siellä sataman laajentuminen on uhattuna merimetsan takia. Rakentamiselle ei ole poikkeusperustetta nykyisessä lainsäädännössä. Aikooko hallitus edistää merimetsokannan rajoittamista joko metsästämisellä tai poikkeuslupaperusteisesti sekä siirtämistä pois direktiivistä II?

17.27 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille ja hallitukselle näistä maatalouden lisäyksistä. Me tiedämme nämä maatalouden kannattavuuden haasteet, ne ovat todelliset, ja siksi on tärkeää tarkastella maatalousyrittäjien toimeentuloa tulevaisuudessa.

Mutta nostaisin yhden asian esille, lähiruuan ja sen käytön lisäämisen. Hallitusohjelmassakin korostetaan kalan käytön lisäämistä, ja nyt meillä tulee Norjasta paljon niin sanottua kassilohta. Mitenkä ministeri näkee tämän mahdollisuuden, että voitaisiin myös kalankasvatustoimin Suomessa lisätä kalankasvatusta ja sitä myöten myös sen käyttöä, koska on kumminkin nähtävissä, että tätä luonnonvaraista kalaa ei saada riittävästi?

17.28 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän viljelijä haluaa kahta asiaa, maauskoa ja tulevaisuudenuskoa, ja jotta näitä uskoja voi sydämessä ja tekemisessä olla, niin pitää olla kannattavaa tuotantoa, että yksinkertaisesti sitä hyvää työtä pystyy tekemään. Sen takia olen erittäin iloinen siitä, että ensinnäkin näihin ympäristökorvauksiin ja luonnonhaittakorvauksiin ollaan saatu määrärahat tässä budjetissa, mutta myös siitä, että katsotaan sinne tulevaisuuteen ja pääomitetaan Makeraa, Maatatalouden Kehittämisrahastoa, sillä investoiva maatalous pärjää. Se on meille huoltovarmuuskysymys, se on kannattavuuskysymys, se on eläinten hyvinvointikysymys ja se on kaiken kaikkiaan tulevaisuuskysymys meillä. Kysynkin ministeriltä: Kuinka te näette nyt tulevaisuudennäkymän meillä maataloudessa? Te olette tehnyt hyvää työtä siinä. Meillä on paljon tekemistä markkinoilla siinä, että se tuotteesta saatava hinta saadaan kohdalleen, mutta mikä on investointien merkitys, [Puhemies koputtaa] ja mikä on tulevaisuudennäke-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

mys erityisesti siinä, että nuoret lähtevät yrittämään maatalouteen, koska uusia nuoria maatalousyrittäjinä tarvitaan?

17.29 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onnittelut ministeri Lepälle, että voitte jatkaa edelleen tässä tärkeässä tehtävässänne. Teillä on kokemus ja jatkuvuus juuri nyt, kun nämä tilanteet ovat näin hankalat kuin meillä ovat, ja sitten kun meidän hallituspohja muuttui tällaiseksi punavihreäksi, niin nämä tietyt paineet varmasti kasvavat voimakkaasti. Voimia siihen taisteluun maatalouden ja metsätalouden ja suomalaisen teollisuuden puolesta.

Ihan lyhyesti kysyisin tästä ajankohtaisesta asiasta eli Kuopion hankkeesta suhteessa Äänekosken hankkeeseen. Äänekosken tehdas sai suurin piirtein kuusi vuotta sitten luvat, ympäristöluvan, ja se sujui erittäin hyvin, eikä minkäänlaisia ongelmia ole Keski-Suomessa tältä osin. Oletteko nyt vertaillut tai aiotteko vertailla, minkälaiset tekijät ratkaisivat sitten lopulta sen, että Äänekoskella kaikki luvat tulivat ja sujuivat mutta Kuopiossa tämä kohtasi tällaisen tyrmäyksen, mikä on todella valitettavaa? En arvostele korkeinta hallinto-oikeutta, mutta olen huolissani tästä kuitenkin.

17.30 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivottavasti edustaja Hassin linjauksilla ei hallitus etene ja ole tekemässä Suomesta suurta ulkomuseota. Siltähän se kuulostaa.

Mutta itse tähän maa- ja metsätalousministeriön osioon. Täytyy myöntää, että Rinteen ja Marinin hallituksen ohjelmassa on monia hyviä linjauksia maa- ja metsätaloutta koskien. Tavoitteena tulee olla maatalouden ja maaseudun elinkeinojen edellytysten turvaaminen. Tilanne on siltä osin akuutti, että perusteettomia väitteitä esimerkiksi maa- ja metsätalouden ilmastovaikutuksista liikkuu Suomessa runsaasti. Niitä liikkuu tässä salissakin.

Kokoomus tulee tarkasti seuraamaan, toteuttaako hallitus tältä osin omaa ohjelmaansa. Nämä EU:n rahoituskehysneuvottelut tulivat jo tuossa esille, ne ovat meidän kannalta kohdalon kysymyksiä. Varmistaisin myös sen, että tulee vastaus. Ei nyt maalailta mitään ikäviä näkymiä, [Puhemies koputtaa] mutta aikooko hallitus ohjelmansa mukaisesti tarvittaessa täysin kompensoida mahdollisen aleneman kansallisista rahoista?

17.31 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin joulun alla ja ehkä jo tähän aikaan illasta ruoka on monen mielessä. Lihoineen, kaloineen ja kasviksiineen ruoka on meille erittäin tärkeä asia. Meidän on pidettävä huolta huoltovarmuudesta ja suomalaisen ruuan tuottajien tulevaisuudesta ja toimintamahdollisuuksista ja — niin kuin täällä on jo monessa puheenvuorossa kantaa otettu — tilojen kannattavuudesta. Niin kuin tässä edustaja Savolakin kertoi siitä, että viljelijä ja tuottaja haluavat sitä kannattavuutta, eli se on erittäin tärkeää.

Jotta sitten tällainen tavallinen kuluttaja pystyy tekemään valintoja, meillä on todella monenlaisia merkintöjä tuotteissa. On erilaisia Suomen lippuja jos jonkinlaisia, jotka eivät todellisuudessa kerro sitä, että pystyisit sen valinnan kuluttajana tekemään niin, että varmasti ostat suomalaista. Kysyisinkin ministeriltä: miten voimme tehdä näitä merkintöjä ostopäätöstä tukeviksi niin, että tiedämme varmasti ostavamme suomalaista, jos näin haluamme?

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

17.32 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä jatkaa tästä juuri mihinkä päästiin, eli kinkusta karitsaan, Uuteen-Seelantiin ja sitä kautta Suomen lippuun. Olen tehnyt toimenpidealoitteen, jossa toivoisin, että hallitus ryhtyy toimiin yhdessä elinkeinoministeriön kanssa, että Suomen lipun varjolla ei voi myydä ulkomaista lihaa. Meillä pitää olla tahtotila siitä, että kuluttajaa ei voi hämätä. Sen takia kysynkin ministeriltä: mihinkä toimiin aiotte ryhtyä? Olemme varmasti tästä asiasta yhtä mieltä, että ei voi suomalaistaa tai kansallistaa elintarvikkeita niin, että harhautetaan kuluttajaa.

Toisena asiana kysyn nopeasti ministeriltä: kuinka vajaakäyttöisten peltujen metsittämismisprosessi, joka on hallitusohjelmassa, etenee?

17.34 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Lantbruksbudgeten ser lovande ut, och vi får vara tacksamma att LFA-stödet och miljöstödet kunde höjas. Också det att vi kan ingå nya avtal när det gäller ekologisk produktion är viktigt.

Arvoisa puhemies! Tämä tuleva vuosi menee nopeasti, ja sitten meillä on tulossa uusi ohjelmakausi. Kysyisin siksi ministeriltä: onko nyt valmiutta, että se ohjelmakauden vaihto sujuu sujuvasti, että ei tule oikeusturvaongelmia viljelijöitten suunnalta ja että on myös riittävästi hallinnolle suotu rahaa ja resursseja?

17.34 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kysynyt siitä, että vaikka ministeri kehui Suomen eläinsuojelulakia, niin eläinten hyvinvointilakia on nyt valmisteltu kuin Iisakinkirkkoa. Se valitettavasti ympätettiin viime kaudella siihen sote-uudistukseen ja se kaatui. Kerroitte, että se olisi tulossa ehkä ensi vuonna. Ihan aidosti: Mikä siellä maksaa? Kyllä meillä eläintenpidossa, erityisesti valvonnassa ja eläintenpitokielloissa, on vakavia ongelmia, ja eläimet tarvitsevat parempaa lainsäädäntöä. Eläintenpitokielto on yksi semmoinen asia, jota pitäisi erityisesti pidentää ja valvoa paremmin.

Sitten olisin kysynyt, että mikä tämä julkilausuma EU:ssa on tästä eläinten hyvinvoinnista, koska pelkällä julkilausumalla tietysti asioita ei hoideta. Onko sieltä jotain konkreettistakin tulossa? Euroopan maista kuulee hyvin ikäviäkin tarinoita eläinten kohtelusta.

Sitten olisin viimeisenä ehdottanut — ehdotin tätä jo viime vuonna eikä tämä maksaisi mitään — että jospa me ilmoittaisimme, että suomenhevonen on Suomen itsenäisyyden juhlahevon.

17.35 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Meri käytti hyvän puheenvuoron. Syksyllä julkaistiin Ruokaviraston eläinten hyvinvoinnin valvontaraportti, ja se on ollut erittäin karua luettavaa. Raportin mukaanhan lemmikkieläinten huonoon kohteluun liittyvien eläinsuojelukäyntien määrä on kasvanut ja eläinten kaltoinkohtelu on muutenkin raaistunut. Välinpitämättömyys eläinten suhteen kertoo siitä, että meillä on selkeästi maassamme iso asenneongelma. Eläin nähdään liian usein pelkkänä hyödykkeenä ja helposti hylättävänä kertakäyttötavarana.

On hyvä, että eläinsuojeluasiamiehen virka palautetaan ja sille on varattu budjetissa rahaa. Samoin myös tuetaan eläinkokeita korvaavien menetelmien käyttöönottoa sekä on lisätty valtionapua maatilojen bioturvallisuuden ja eläinten terveyden seurannan kehittämiseen.

Kyselytunnilla minäkin kuulin, että ministeri olisi sanonut, että keväällä eläinsuojelulain uudistukseen oltaisiin palaamassa. Vielä tarkentaisin: onko näin? Kysyisin myös:

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

onko uusi hallitus esimerkiksi valmis siirtämään turkistarhauksen lopullisesti historiaan ja koventamaan eläinsuojelurikoksista saatavia tuomioita?

17.37 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun täytyy ihmetellä tätä kokoomuksen tahtoa jotenkin luopua vesipuitedirektiivistä. Kyseessä on nimittäin lain säädäntö, jonka tarkoituksena on koko EU:n alueella parantaa, tai itse asiassa tarkoitus taitaa olla olla heikentämättä EU:n alueella vesistöjen tilaa, eli juuri sillä talousalueella, jossa me kilpailemme teollisuudenkin kanssa. Tämä on sitova lain säädäntö sillä alueella.

No, onneksi kuitenkin hallitus haluaa nimenomaan toimia vesien hyvän ekologisen tilan puolesta ja muun muassa palauttaa vaelluskaloja ja suojella myös vesiluontoa.

Haluaisin kysyä ruoka-asiasta. Ruokaan liittyvä tieto on meillä lisääntynyt paljon niin eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta kuin ympäristö- ja ilmastovaikutusten näkökulmasta, ja ihmiset haluavat tehdä yhä kestävämpiä valintoja. Uskon, että suomalaiselle ruoalle voi olla jopa suurempi tarve myös ulkomailla ilmastomuutoksen edetessä, ja meidän kannattaa pitää meidän maatalous siinä mielessä myös ympäristön kannalta kilpailukykyisenä.

Kysyisin ministeriltä: miten näette, [Puhemies koputtaa] että kuluttajille voitaisiin nykyistä paremmin viestiä ruuan ympäristövaikutuksista, jotta kuluttaja voi itse halutessaan tehdä kestävämpiä valintoja?

17.38 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Budjettimietintö on erinomainen, mutta markkinat eivät vielääkään toimi kunnolla. Tuoreen elintarvikeketjun kauppatapalautakunnan päätöksen mukaan yksi nimeltä mainitsematon kauppaketju peruuttaa vihanneksilauksia, käytännössä kurkku-, tomaatti- ja salaattilauksia, alle 30 päivän varoitusajalla. Tämä ilmeisesti johtuu keskusliikkeen niin sanotusta pakkojoasta. Lautakunta suosittelee, että kauppa ottaisi heikomman osapuolen paremmin huomioon. Lautakunta katsoo, ettei kauppa saisi peruuttaa tilausta alle 30 päivän varoitusajalla. Myöskään EU:n hyvän kauppatavan direktiivi ei salli tätä, mutta sitä ei ole vielä saatettu Suomessa voimaan. Kysyn ministeriltä: mihin toimenpiteisiin asiassa aiotaan ryhtyä?

17.39 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja otti hyvin esille tämän hälyttävän globaalin tilanteen ilmastomuutoksen suhteen. Ilmastomuutoshan vaikuttaa kahtaalta, kun puhutaan ruokajärjestelmästä. Eli se toisaalta vaikuttaa meidän tuotanto-olosuhteisiimme, mutta se vaikuttaa myös ruuan kulutukseen, koska se asettaa ne raamit, että minkälainen on kestävä ruokavalio. Maa- ja metsätalousministeriön tehtävä on luoda tämä kestävä ruokajärjestelmä. Kestävä ruokajärjestelmä on sellainen, joka ottaa huomioon niin eläinten oikeudet, niin ympäristökysymykset, niin ihmisten hyvinvoinnin ja tuottajien toimeentulon kuin ruokaturvankin. Ja nämä tavoitteet ovat yhteensovittavissa. Nythän meillä jo YK ja IPCC ja kaikki kansainväliset tahot peräänkuuluttavat sitä, että ruokajärjestelmän on muututtava. Hallitusohjelmassakin on sitouduttu tähän, että myös tähän kulutuspuoleen vaikutetaan. Kysyisin ministeriltä: millä tavalla nämä tavoitteet nyt etenevät, eli nimenomaan nämä ruokavaliot ravitsemussuosittelusten mukaiseksi ja kestäväksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan vielä edustaja Pylväs ja sitten päästetään ministeri vastaamaan.

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

17.40 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset hallitukselle tästä maatalouden kehittämisrahaston pääomittamisesta sekä luonnonhaitta- ja ympäristökorvauksen vajeitten täyttämisestä. Se on näille, meille käytännön viljelijöille äärimmäisen tärkeä viesti siitä, että hallitus haluaa pitkäjänteisesti olla tukemassa myös maataloustuotantoa ja antaa siihen omat tukensa.

Valiokunta on lisännyt tähän tutkimustoimintaan lisää rahaa muun muassa tuonne Ruu-kin-tutkimuskeskuksen turvemaatutkimukseen. Tämä on äärettömän tärkeä viesti siitä, että halutaan tutkimuksen kautta selvittää, mikä on ihan aidosti turvemaiden päästökuorma, ennen kuin tehdään päätöksiä siitä, mitä niille tehdään. On oikea suunta, kun ensin tutkitaan ja sitten vasta hutkitaan. Maa- ja metsätalous kuitenkin on ratkaisu tälle ilmastomuutokselle joka tapauksessa.

Sitten arvoisa puhemies! Kaksi kysymystä ministerille. Ensinnä liittyen biokaasuun: mitä mahdollisuuksia biokaasuohjelma tuo maatilojen kannattavuuteen kiertotalouden myötä? Ja sitten tärkeämpi tulevaisuuden kysymys: mitä haluatte sanoa tilanpitoa harkitsevalle nuorelle tuottajalle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Leppä. Viittä minuuttia oli toivottu.

17.41 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa puhemies! Kiitoksia erinomaisista puheenvuoroista ja myöskin hyvistä kysymyksistä ja evästyksistä, niitä tuli molempia tässä myöskin.

Lähden liikkeelle tutkimuksesta. Niin kuin valiokunta on myöskin mietinnössään linjannut, tutkimuksella on täysin ratkaiseva rooli siinä, miten meidän kilpailukykyämme säilyy, miten me pystymme ottamaan ilmasto- ja ympäristötoimet huomioon ja miten me pystymme ottamaan eläinten hyvinvointiasiat huomioon entistä paremmin. Samalla se vastaa myöskin siihen kysymykseen, mihin erittäin moni teistä otti kantaa: miten me pystymme erottamaan suomalaisen tuotannon meille tänne tuoduista elintarvikkeista. Sen vuoksi me tarvitsemme tutkittua tietoa enemmän. Ja se ongelma, mikä meillä on, on se, että me tiedämme paljon enemmän siitä, mitä maan päällä tapahtuu kuin siitä, mitä maan alla tapahtuu. Tämä on ratkaisevaa sille hiilen näkökulmasta tapahtuvalle debatoinnille, mitä myöskin meidän yhteiskunnassa käydään. Siksi tähän pitää löytyä lisää varoja, ja siihen on varoja lisää myöskin tullut.

Metsien kestävä käyttö ja siihen liittyvät uudet tuotteet, uudet investoinnit ovat meille täysin välttämättömiä molemmat. Meillä on erilaisia laskelmia, on LULUCF-laskelmia ja on muita vertailulaskelmia, joita meillä täällä on tehty. No LULUCF perustuu LULUCF-asetukseen, jonka pohjalta ne laskelmat pitää tehdä, ja kun katsotaan niitä vertailutasoja ja verrataan vaikkapa Ruotsiin, niin meillä on suurin piirtein samanlaiset metsät, mutta vertailutaso on aivan eri kohdalla. Tämän vuoksi LULUCF ei kerro sitä kokonaiskestävyyttä läheskään semmoisella tarkkuudella, mitä sen pitää kertoa, jotta me saamme kuvan siitä, mikä on meidän metsiemme kestävä hakkuu- ja käyttötilanne. Edelleen, viime vuonna meillä oli ennätyshakkuut ja metsät kasvoivat 30 miljoonaa kuutiota enemmän kuin mitä niitä hakattiin, käytettiin. Tämä on se linja, ja tänä vuonna tuo käyttöaste tulee todennäköisesti olemaan aika paljon alhaisempi kuin viime vuonna oli. Eli kyllä me kestäviä olemme.

No sitten nämä metsäteollisuuden uudet investoinnit. On välttämätöntä, että me saamme uusia investointeja — sekä ympäristön kannalta, vesistöjen kannalta, ilmaston kannalta että niiden uusien tuotteiden saamisen kannalta. Ne uudet ovat huomattavan paljon re-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

surssitehokkaampia kuin tällä hetkellä olevat, ja olen varma, että näitä investointeja tullaan Suomessa näkemään. Nyt meillä on tällainen vaihe tässä, minkä Finnulpin osalta olemme tänään julkisesti saaneet tietää, mutta varmasti näitä investointeja tulee. Niitä on välttämätöntä tulla, tai muuten meillä ilman muuta kilpailukyky heikkenee ja samaten ne myönteiset ympäristövaikutukset jäävät saamatta.

Sitten täällä moni kysyi tästä MFF-tilanteesta, eli mikä minkälainen tulee olemaan maatalouden rahoitus ja maaseudun kehittämisen rahoitus uudella ohjelmakaudella. Suomi on ajanut sitä linjaa, niin kuin täällä esille tuli, että maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahoituspotti on samansuuruinen kuin tällä kuluvalle ohjelmakaudella. Se on hyvä tavoite. Sen vuoksi en ymmärrä niitä puheenvuoroja, että sanotaan, että maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahoitus on jotenkin vanhanaikaista, kun näiltä tahoilta vaaditaan uusia toimia ilmastoon ja ympäristön näkökulmasta, kestävyysnäkökulmasta. Eivät ne ole vanhanaikaisia, vaan ne ovat uudenlaisia toimia. Ei voi olla niin, että vaaditaan jotakin uutta ja sitten samalla sanotaan, että maksetaan vähemmän. Näin ei voi olla. Siksi Suomi on vahvasti ajanut tätä linjaa myöskin EU:ssa ja sen vuoksi se kirjaus tuolla hallitusohjelmassa on. Joka sana on merkityksellinen, mikä hallitusohjelmassa on, myöskin tältä osin. Toivotaan, että niin tapahtuu, että sieltä riittävä rahoituspotti sitten tulee.

No sitten green deal, eli tuo uusi vihreä arkkitehtuuri, joka EU:ssa nyt uuden komission myötä on tullut esille. Suomi pitää sitä hyvänä, mutta niin, että se myös on realistinen ja se perustuu faktoihin ja se perustuu luonnontieteeseen. Me haluamme, että metsästrategia on iso osa sitä, omana osanaan itsenäinen osa green dealia, ja silloin se tekee totuuden ja oikeudenmukaisella tavalla koskettaa myöskin havumetsävyöhykettä, se on ihan selvä asia.

Ja kakkospilarin rahoituksen osalta: se on meidän nettosaannon kannalta todellakin se kaikkein tärkein asia. Meillä elintarvikemarkkinat eivät toimi tällä hetkellä niin kuin niiden pitäisi toimia. Niin kuin täällä todettiin, maataloudessa on ollut tämä heikko kannattavuustilanne jo pitkään, ja se osoittaa sen, että syy on järjestelmässä sisällä. Se ei ole missään yksittäisessä toimessa, vaan se on järjestelmän sisällä oleva syy. Ja siihen halutaan puuttua. Siksi on UTP-direktiivi, eli näiden kauppatajojen määrittelydirektiivi. Ja myöskin täällä kysyttiin, että mitä hallitus aikoo tältä osin tehdä. Me tiukennamme elintarvikkeiden alkuperämerkintöjä. Maanantaina viimeksi tiukennettiin niitä tuolla EU:n ministerineuvostossa. Me laitamme heti ensi vuoden alusta uudistukseen elintarvikemarkkinain, johon pannaan sisälle ne UTP-direktiivin vaatimukset. [Puhemies koputtaa] Näillä jo tullaan paljon lähemmäs sitä toimintaa, mitä me haluamme tasapainottamisen osalta eteenpäin viedä.

Ja kala: Puhemies, jos sen saan vielä sanoa, [Puhemies: Saatte.] että meidän ruokataaseemme on yli 3 miljardia euroa alijäämäinen — yli 3 miljardia euroa alijäämäinen. Meillä on valtavasti mahdollisuuksia vientiin. Otetaan tavoitteeksi Ruotsin vientimäärä ja sitä kautta Tanskan, joka sitten on vielä meidän edellä. Ja kalassa se on 350 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tuhansien järvien maassa. Kyllä meidän pitää tässä pystyä parempaan.

Biokaasua lisää, puurakentamista lisää. Ne ovat myöskin niitä asioita, joilla tämä iso kokonaisuus saadaan parempaan kuntoon. — Kiitoksia paljon, ja kiitos myöskin kiitoksista, ja oikein hyvää joulun aikaa!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos samoin myös, ministeri Leppä.

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

Keskustelu ja asian käsittely nyt tässä kohtaa keskeytetään ja sitä jatketaan myöhemmin tässä samassa täysistunnossa.

Keskustelu keskeytettiin kello 17.48.

Keskustelua jatkettiin kello 18.34.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä yleiskeskustelua pääluokasta 30.

18.34 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Valtaosassa Euroopan unionin jäsenvaltioita koirien rekisteröinti on pakollista. Koira- ja kissarekisterin perustaminen ja koirien ja kissojen tunnistusmerkinnän säätäminen pakollisiksi ovat keinoja, joilla edistetään koirien ja kissojen terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistään eläinten laiminlyöntiä, laitonta maahan-tuontia ja pentutehtailua. Lakisääteinen tunnistusmerkintä ja yhtenäinen rekisteri antavat viranomaisille nykyistä tehokkaampia työkaluja puuttua ongelmiin, joita aiheutuu pentu-tehtailusta sekä rajat ylittävistä laillisesta ja laittomasta eläinkaupasta. Eläinten hyvinvoinnin vakavien laiminlyöntien lisäksi kyse on mittavasta järjestäytyneestä rikollisuudesta, joka kerää toiminnallaan huomattavia voittoja. Rinteen ja nykyisin Marinin hallituksen oh-jelmassa todetaan seuraavaa: ”Kehitetään eläinkaupan säätelyä erityisesti verkossa tapah-tuvan eläinkaupan osalta ja huolehditaan koirien ja kissojen tunnistusmerkinnöistä ja rekis-teristä.” Budjetissa on varattu tälle rahaa 775 000, mutta se on käytännössä riittämätöntä, koska se sisältää myös eläintautien torjunnan, sitä edistävän tiedotuksen, koulutuksen ja varautumisen. Sen takia teinkin talousarvioaloitteen kissa- ja koirarekisterin perustamisesta, mutta valitettavasti se ei mennyt täällä salissa läpi hallituksen sitä vastustaessa.

Eläinten hyvinvointilaki olisi myös tärkeä saada eduskuntaan. Sehän oli varsin pitkällä jo edellisellä hallituskaudella mutta raukesi sitten, tai sitä ei ehditty tänne tuoda, kun halli-tus siinä kaatui. Eläinsuojelun tilanne on Suomessa kansainvälisesti tietenkin suhteellisen hyvällä tasolla, mutta meillä on edelleenkin paljon siinä tehtävää. Esimerkiksi eläinsuoje-lurikoksien valvonta ja niistä seuraavat rangaistukset ovat jääneet jälkeen ja rangaistukset ovat turhan lieviä. Samoin turkistarhaus, se on myöskin elinkeino, mutta nykyaikana sille ei ole enää sellaista tarvetta, koska meillä on hyvin vaatteita siihen tarkoitukseen. Eli myös turkistarhauksesta luopumista toivoisi jollakin aikavälillä tapahtuvan.

18.37 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Käytän vielä tilaisuuden hyväksi tässä, kun en edellisessä puheenvuorossani ehtinyt sanoa, että kiitän lakivaliokuntaa hyvästä yhteistyös-tä ja ministeri Henrikssonia ja toivotan kaikille hyvää joulua.

Mutta tähän maa- ja metsätalousministeriön aiheeseen:

Tuossa ministeri Lepältä kyselin asioita mutta en vastauksia näihin kysymyksiini ihan ehtinyt saada, kun ministerillä oli todella paljon vastattavaa. Yksi asia tietysti oli eläinten hyvinvointilaki. Tuossa edustaja Laiho piti äsken hyvän puheenvuoron, johon voin kyllä yhtyä täysin. Kysyin ministeriltä, koska se eläinten hyvinvointilaki saataisiin. Sitä on to-siaan tehty aika kauan. Itse olen tosi huolestunut siitä, että eläintenpitokiellot ovat melko lyhyitä ja niitä ei juurikaan valvota. Julkisuudesta saa välillä lukea juttuja, joissa ihmiseltä

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

otetaan pois esimerkiksi koiria, kun hänellä on ollut niitä hyvin paljon, ja sitten hän saa kuitenkin pitää yhden tai kaksi. Jos ihminen on sopimaton pitämään eläimiä, niin minkä takia sinne sitten jätetään niin sanotusti koekaniiniksi vielä muutama eläin? Eläin tuntee kuitenkin kipua ja kärsimystä samoin kuin ihminenkin.

Olen joskus ehdottanut tästä eläinten hyvinvointilaista sellaista ajatusta, joka voisi nyt mennä sinne ministeriön korviin, että pitäisi esittää niin sanottu negatiivinen todistus siitä, että ei ole eläintenpitokieltoa, kun lähtee ostamaan eläintä. Tämä olisi hyvin helppo toimenpide. Ostaja voisi semmoisen hankkia, ja voisipa se olla maksutonkin ote, jotta myyjä näkisi, että henkilöllä ei ole eläintenpitokieltoa. Monesti olen miettinyt, kun olen itse ostanut koiria ja hevosiakin, että ei ole kukaan koskaan kysynyt, että eihän minulla ole eläintenpitokieltoa. Siinä mielessä aika merkillistä, että se kuitenkin on jossakin olemassa mutta se ei niin näy.

Sitten en oikein saanut vastausta ministeriltä tästä, mikä oli tämä EU:ssa annettu päätöslauselma eläinten hyvinvoinnista, onko tämä joku kirjaus vai tuleeko tästä jotain konkreettistakin EU:ssa. Siellä on maita, joissa on hyvinkin paljon eläinten kaltoinkohtelua, eikä siihen juurikaan puututa, monenlaisia kulttuureita ja traditioita, ja ihmettelen, että EU-maissa voi tämäntyppistä toimintaa olla, kuten olemme saaneet esimerkiksi lukea italialaisista metsästyskoirista. Ihmettelen, miten se on mahdollista EU:ssa, ja en saanut siitäkään mitään vastausta.

Vielä viimeiseksi hevosihmiseä ja itsenäisyyttä arvostavana olen tässä muistellut viime päivinä suomenhevosta, sen arvokasta apua Suomen sodissa ja jälleenrakennuksessa. Ehdotinkin tuossa ministeri Lepälle aivan ilmaisen asian, jota ehdotin jo viime vuonna, että jospa julistettaisiin suomenhevonen meidän itsenäisyyden juhlaeläimeksi. Se olisi kyllä minusta ihan hieno ele. Sen kyllä suomenhevonen ansaitsisi, ja toivon, että viimeistään ensi vuonna sellainen saadaan aikaiseksi, jos ei nyt tähän hätään ehdi.

18.40 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Huoltovarmuus, puhdas ruoka, toimivat ketjut, pitkäjänteinen rahoitus. Siinä keskeisimpiä kohtia, kuinka suomalainen maatalous saadaan pysymään kestäväällä pohjalla. Suomalainen elintarvike- ja ruokatutanto on turvattava kaikissa olosuhteissa. Tämä on kansallinen valinta. Sellainen puhe, jossa jatkuvasti kyseenalaistetaan maataloudet tuet, on vastuutonta. Suomalainen maatalous ja suomalainen ruoka ovat suomalaisten valinta. Suomalainen ruoka on maailman parasta, ja sen tuotantoedellytykset on turvattava. Tämä ei poista sitä, että maatalouden kehittäminen on yksi tärkeimpiä tehtäviämme.

Mutta vaikka laittaisimme kehittämiseen ja tutkimiseen kaiken rahan, joka on käytettävissä, mutta samaan aikaan viljelijät, maataloustilalliset, ovat henkitoreissaan, ei ole kohtaa ketään, joka ottaisi vastaan kaikki hienot tutkimukset ja kehittämiset. Nyt on ensin ratkaistava maataloustuottajan elämisen edellytykset. Tässä talousarvioesityksessä tuodaan tähän lisää elementtejä, lisää tukea, mutta siinä on myös kummallisuuksia, joista muutaman haluan nostaa esiin hetken päästä. Maatalousyrittäjä on uudistanut toimintaansa niin paljon, että vyöstä ovat vyönreiät loppuneet jo kauan sitten. Viljelijä kehittää itsensä hengiltä. Viljelijän toimeentulon parantaminen on meidän yhteinen asiamme, ja siihen on luotava sellaiset käytännöt, jotka ovat vakaita ja toivoa antavia, niin että uudet sukupolvet kokevat viljelyn mielekkäänä elinkeinona.

Arvoisa puhemies! Kun tätä valiokunnan mietintöä luin, niin tässä hämmästyttää sellainen, että niitä asioita, joita viime kaudella täällä paransimme ja joihin lisäsimme rahaa, sit-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

ten tässä hallituksen esityksessä oli taas leikattu, ja nyt valiokunta taas lisää ne samat edut sinne. Voin vain kuvitella, mitä se viljelijä, se maataloustuottaja, pohtii ja miettii, kun rahoitus on tällaista poukkoilevaa, että joka kerta valiokunta erikseen lisää joitakin rahoja, joita edellisellä kerralla lisättiin ja taas poistettiin. Tämä monessa kohdassa täällä toteutuu.

Minun näkemykseni on, että tämä ei ole kestäväällä pohjalla, ja kyllä minä tässä, hyvät keskustalaiset kollegani, katson sinne päin. Ymmärrän, että tämä on teille erityinen sydämenasia, vähän niin kuin meille kristillisdemokraateille perusarvot ovat sellainen keskeinen asia, jonka takia täällä kovasti teemme töitä, ja ajattelen, että maatalouden ja maatalousyrittäjien ja viljelijöiden selviäminen, ja ei ainoastaan selviäminen vaan kohtuullinen toimeentulo, on teidän kunnia-asianne. Enkä tässä nyt sitä halua tietyllä tavalla kyseenalaistaa, mutta kun tämä on nyt jo toinen hallitus, jossa te olette mukana, niin voisiko olla kohtuullista ajatella, että kahdeksan vuoden aikana te keskustalaiset kansanedustajat aivan erityisesti vastuutatte meitä kaikkia muita kansanedustajia, jotta suomalainen maatalousyrittäjä saisi sitten 2024 viimeistään kohtuullisen tulon tekemisestään.

Puhemies! Uskon, että suomalaiset yhä kasvavassa määrin tulevat valitsemaan suomalaisen ruuan, kun mennään tuonne kauppaan, yhä kasvavassa määrin. Se on hyvä valinta, se on terveellinen valinta, mutta kyllä koen, että on aika meidän pitää huoli siitä, että yrittäjä myös saa tästä omasta työstään toimeentulon — eikä ainoastaan jonkinlaisen toimeentulon vaan hyvän toimeentulon. Toivotan hyvää joulua kaikille maatalousyrittäjille!

18.45 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Suomi liittyi Euroopan unioniin 25 vuotta sitten, ja maatalous oli se vaikein neuvotteluosio tuossa liittymisprosessissa. Silloin laadittiin kansallinen tukipaketti, joka sitten kyllä valitettavasti romutettiin nopeasti, eli se ei alkanut vaikuttamaan yhtään. Niin sitten maatalouden alamäki alkoi. Seitsemän vuoden jaksoissa rahoituskehysneuvotteluissa Brysselissä Suomi on joka jaksolla menettänyt tukia. Niitä on suoraan leikattu tai sitten on perusmaataloudesta siirretty maaseudun kehittämiseen, mikä on tarkoittanut sitä, että viljelijän tulo on aina leikkautunut pala palalta.

Näiden 25 vuoden aikana on ollut muutamia tapahtumia myös kesken kauden, muun muassa siinä vaiheessa, kun unioni laajentui 2000-luvun alussa kymmenellä jäsenmaalla itäisestä Keski-Euroopasta ja sieltä tuli vahvoja tai sanotaan lähtökohdiltaan hyväntahtoisiksi nousevia maatalousmaita. Ne olivat sosialismin jälkeen tietysti raunioina mutta lähtivät kasvuun kuitenkin ja tulivat markkinoille tuotteinensa. Ne alkoivat saada sitten kasvavia tukia, ja vuonna 2014 tuet olivat täysimääräisiä. Tuohon samaan kohtaan, vuoteen 2014, osui myös Suomessa maitokiintiöiden lopettaminen EU:n määräyksestä, ja se osaltaan vaikutti siihen, että maatalouden kannattavuus entisestään aleni. Tilanne on ollut nyt varsin hankala muutamana vuonna huonojen satovuosien takia. No viimeinen vuosi eli tämä vuosi nyt on ollut kohtuullinen tai jopa hyvä, mutta kuitenkin viljelyn kannattavuus, niin kuin valiokunnan mietinnössä kerrotaan ja me siellä maatalousjaostossa kuulumme, on heikko.

Tällä hetkellä katse suuntautuu eteenpäin. Ensi vuoden jälkeen alkaa uusi rahoituskehyskausi ja toisaalta myös CAP-uudistus, ja molemmat ovat Suomen maatalouden kannalta äärettömän tärkeitä ja ehkä jopa kohtalokkaita.

CAP-uudistuksessa pitäisi saada säädöksiä uudistettua niin, että byrokratia vähenisi ja viljelijöiden henkinen ja fyysinen rasitus kevenisi, mutta siihen suuntaan ei olla koskaan ennenkään päästy, ja valitettavasti voi olla niin, ettei nytkään päästä. Ministeri Leppä ei pystynyt tuossa nyt arvioimaan, missä tilanteessa tältä osin ollaan, mutta vetoan siihen, että

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

säädöksiä pyrittäisiin laatimaan suomalaisen viljelijän tarpeet huomioon ottaen. [Antero Laukkanen: Juuri näin!]

Toinen, suuri kysymys on rahoituskehysneuvottelut tulevalle seitsenvuotiskaudelle, ja siellä on komission lähtöehdotuksena 7 prosentin leikkaus tukiin. Se on raju isku suomalaiselle viljelijälle, mikä sitten saattaa johtaa siihen, että nuorten halu ja valmius ja kyky lähteä jatkamaan viljelyä heikentyy, ja se on kohtalokasta elintarviketalouden ja huollon ja omavaraisuuden näkökulmasta. Eli tässä on tavattoman isot haasteet päällä.

Ilmastopolitiikasta paljon puhutaan. Se luo oman haasteensa, koska nyt on selvä, että niitä ilmastotavoitteita, joihin on tähän mennessä sitouduttu, kiristetään entisestään voimakkaasti, koska muutoin eivät nuo tavoitteet toteudu, ja viljelijät joutuvat tässä näillä näkymin yhä kovemman taakan kantajiksi. Tässä kohtaa vetoan kyllä voimakkaasti hallitukseen, että pidetään kiinni siitä, että Suomen maatalous säilyy ja kehittyy ja turvaa ainakin oman kansan elintarvikehuollon.

Kansallista kompensatiota tarvitaan noitten edessä olevien leikkausten korvaamiseksi viljelijöille. Summat ovat varsin suuria, eikä hallituksen julkisen talouden suunnitelmassa ollut tällaisia varoja osoitettu, ja se on huolestuttavaa. Monille toimenpiteille tarvitaan komission hyväksyntä, [Puhemies koputtaa] ja se tuo suuria murheita. Kokonaisuudessaan siis on kysymys sekä elintarvikehuollosta että maaseudun tulevaisuudesta, sen perusasutuksen ja -elinkeinotoiminnan säilymisestä ja elintarvikeketjuun liittyvien satojentuhansien työpaikkojen säilymisestä.

18.51 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Pitkäaikaisena 4H-puutarhayrittäjänä ja lyhytaikaisena 4H-neuvojana mieltäni sangen suuresti lämmittää ja sydämelleni käy, että määrärahoja tälle arvokasta työtä tekeväälle järjestölle myönnetään valtiovarainvaliokunnan tekemän lisäyksen jälkeen 150 000 euroa enemmän kuin viime vuonna.

4H-toiminta ennaltaehkäisee nuorten syrjäytymistä koko maassa. Se luo tulevaisuudenuskoa erityisesti maaseudun lapsille ja nuorille, ja se on suuri nuorten kesätyöllistäjä. Nuorille maksettiin järjestön kautta palkkoja viime vuonna yhteensä neljä ja puoli miljoonaa euroa. 4H edistää tervehenkistä harrastustoimintaa koko Suomessa niin maalla kuin kaupungeissa.

Lapset ja nuoret tarvitsevat hyviä harrastuksia. Harrastukset tuovat nuorille hyvinvointia. Hallitus suunnittelee jokaiselle lapselle ja nuorelle vähintään yhtä hyvää harrastusta koulupäivän yhteyteen Islannin mallin mukaisesti. Toivon, että yksi toteuttaja voisi olla myös 4H-järjestö, jonka arvoja ovat hyvyys, hyvinvointi, harkinta ja harjaannus.

4H-järjestö tukee voimakkaasti myös nuorten yrittäjyyttä. Se on todella tärkeää, sillä tässä maassa tarvitaan yrittävää asennetta ja yrittämisen taitoja, luovuutta, ongelmanratkaisukykyä, yhteistyön tekemistä ja taloudellista ajattelua. Nuoret saavat 4H-yrityksissä tarvittavaa työkokemusta ja valmiuksia työelämää varten. Osasta näitä nuoria tulee yrittäjiä, jotka aikanaan työllistävät naapurinsa ja perheenjäsenensä. Monet uudet työpaikat syntyvät juuri tällaisiin pieniin yrityksiin. 4H-yrittäjien liikevaihto oli viime vuonna yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Työllä oli laaja työllistäväkin vaikutus.

Iloitsen myös siitä, että tähän samaan aiheeseen liittyen myös Nuori Yrittäjyys -ohjelma saa 250 000 euroa ensi vuonna. Sekin on merkittävä satsaus lapsiin ja nuoriin. Sain olla aikanaan tuomassa Nuori Yrittäjyys -ohjelmaa kansanopistoihin. Näin ohjelman hyvät vaikutukset: Nuoret innostuivat, perustivat vuodeksi yrityksen ja pyörittivät sitä vuoden verran. He oppivat tulevaisuustaitoja käytännön ja yhdessä tekemisen kautta. Kaksi omaa poi-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

kaanikin on opiskellut tämän ohjelman. Nyt NY-ohjelma saa merkittävän lisärahoituksen ja voi laajentua eri puolille Suomea.

Tällä kaikella on pitkällä juoksulla vaikutusta myös siihen, että uudet sukupolvet uskaltaavat jatkaa myös maatalouden ja metsätalouden yrittäjinä tulevaisuudessa. Paljon on tehty, mutta paljon on vielä tehtävää, että maatalousyrittäjien on hyvä ja turvallista yrittää ja tuottaa meille puhdasta ruokaa. Maatalouden kannattavuutta parantavaan neuvontaan myönnetään 1,8 miljoonaa euroa. Valiokunta painottaa tämän määrärahan käytössä maatalouden hiilijalanjäljen pienentämistä. Kuten edustaja Pylväs sanoi, maataloudella on tärkeä tehtävä myös ilmastomuutoksen ratkaisussa. Se on viljelemistä ja varjelemista. Minulla ovat myöskin mielessä nuoret viljelijät, aloittavat maatalousyrittäjät. Toivon, että tätä rahaa voidaan käyttää nuorten maatalousyrittäjien uran alkuvaiheen tukeen ja neuvontaan.

Iloitsen myös Rokuan ja Peuran polun reittien kunnostamiseen myönnetystä määrärahasta.

Toivotan kaikille maatalouden ja metsätalouden parissa, luonnon parissa, työskenteleville oikein hyvää joulua.

18.57 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun puhumme maa- ja metsätalouden sektorista, emme puhu mistään pikkujutusta, vaan puhumme yli 60 miljardin liikevaihdon sektorista, kun puhumme tästä biotaloudesta kaikkienensa. Se on aika mittava asia Suomen menestymisen kannalta, ja se on myös ratkaisu moniin tulevaisuuden globaaleihin haasteisiin samalla. Paljon olisi puhuttavaa, mutta ajattelin, että ihan muutamaan kollegan hyvään esiinnotoon tarttuisin.

Kun tuossa edustaja Laiho ja edustaja Meri hyvin nostivat esille tätä kissojen ja koirien rekisteröintikysymystä, niin olen mielissäni siitä, että eläinsuojelulaki tuo muutoksen siihen. Kaikki tiedämme, että koirien rekisteröinnin kanssa se on helpompaa, koska siellä on jo vahvoja käytäntöjä, ja siinä varmaan pääsemme aika hyvin eteenpäin heti sitten, kun se lainsäädäntö on tehty, mutta kissojen kanssa toki vie aikaa ennen kuin siellä se käytäntö vakiintuu. Mutta hyvä, että päästään alkuun. Se todellakin poistaa pentutehtailua ja parantaa eläinsuojelun asemaa. Mutta siksi sinne ei rahoitustakaan vielä tässä vaiheessa ehkä siinä mitassa tarvita kuin mitä tuossa esille tuli.

Laukkanen otti esille sen, miten uudet sukupolvet kokevat mielekkääksi, kun tämä on tällaista poukkoilua, että joka kerta joudutaan täällä eduskunnan päässä tiettyjä määrärahoja lisäämään. Täällä on aika monessakin valiokunnassa samantyyppisiä käytäntöjä, ja kyllä täytyy sanoa, että itsekin olen vähän surullinen monilta osin. Esimerkiksi se, että neuvontaan täytyy lisätä rahaa joka kerta. Mutta jotkut asiat ovat sentään menneet eteenpäinkin. Esimerkiksi tuo edellisessä puheenvuorossa esiin nostettu 4H oli jo siellä pohjissa, eli kaikki se, mitä nyt annettiin, oli sitten ihan oikeata uutta kehittämistä. 4H muuten on erittäin hyvä esimerkki siitä, miten tätä ilmastoahdistusta pystytään käytännön teoilla viemään eteenpäin. Nuorilla on tahtotila tehdä asioille jotakin, ja 4H:lla on tällainen Taimiteko-projekti, johon on lähtenyt hyvin paljon kaupunkilaisnuoriakin: käytännössä lähtevät istuttamaan metsää sellaisille alueille, joilla metsää ennen ei ole ollut, ja näin sidotaan hiiltä ja saadaan itselle parempi mieli siitä, että käytännössä jotakin on tehty.

Kankaanniemi otti esille CAP-neuvottelujen merkityksen ja rahoituskehyksen merkityksen. Ne todella ovat merkityksellisiä asioita Suomen maatalouden tulevaisuudelle, ja siksi olen mielissäni, että tätä työtä on tehty hyvin paljon muuallakin kuin maa- ja metsätalousministeriössä ja maa- ja metsätalousministeri. Esimerkiksi ministeri Tuppurainen ja

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

sekä entinen pääministeri että nykyinen pääministeri ovat tehneet pohjaa siihen, että saisimme Suomen kannalta mahdollisimman hyvän ratkaisun. Itse asiassa olen varsin tyytyväinen siihen, miltä nyt näyttää. Kun esimerkiksi kakkospilarin leikkaukset olivat jossain vaiheessa 52 miljoonassa, niin nyt näyttää, että ne ehkä olisivat enää 17 miljoonassa, ja on mahdollisuus saada vielä vaikkapa kirjekuoriakin. Tämä saattaa Suomen kannalta mennä ihan hyvinkin, mutta koskaanhan ei tiedä ennen kuin perät ovat veneessä. Ja miksi tämä on myös muulle kuin Suomen maataloudelle merkittävä asia? Elintarvikeketju työllistää 340 000 ihmistä, ja on todella merkittävää Suomen työllisyyden ja rahavirtojen kannalta, että saisimme meidän maatalouden täällä säilytettyä. Elintarviketyöntekijöitten käsissä saamme sen laadukkaan tuotteen jalostettua laadukkaiksi elintarvikkeiksi, ja niitä työpaikkoja kaipaamme myöskin.

Mitä tulee sitten siihen, miten viljelijä voisi muuten pärjätä, niin kyllä epäterveet kauppatavat ovat yksi, mikä sitä viljelijän katetta syö. Siksi olen mielissäni, että siihen jo Ihalaisen esiin nostamaan määräävän markkina-aseman väärinkäyttöasiaan tehtiin viime kaudella hieman korjauksia niin, että siellä on elintarvikeasiamies, ja että siihen vielä tehdään tällä kaudella nyt jatkotoimenpiteitä sekä meillä että EU:ssa. — Kiitoksia. Hienoa keskustelua ollut kaikilta kansanedustajilta täällä.

19.02 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Haluaisin puheenvuoroni aluksi kiittää teitä siitä, että teidän johdollanne saimme erittäin hyvän hallitusohjelman, josta meidän ei tarvinnut pilkkuakaan muuttaa. Siihen perustuu tämä koko meidän valtion talousarvioesityksemme, ja olemme keskustassakin siihen erittäin tyytyväisiä.

Haluan antaa tukeni myöskin hallituksen vahvalle ja myönteiselle maa- ja metsätalouspolitiikalle. Hallituksen linja on erittäin hyvä ja viisas. On arvokasta, että hallitus haluaa vahvistaa meidän maataloutta, joka on ruokaomavaraisuutemme perusta. Aivan kuten edustaja Kalmari kertoi, elintarvikeketju työllistää meillä yli 300 000 ihmistä. Se on tärkeä työllistäjä, mutta on myös huomattava se, että kun kukaan meistä ei selviä syömättä, vaan me tarvitsemme ravintoa, niin on tärkeää, että se ruoka tuotetaan lähellä. Silloin se on ympäristölle edullista ja hyväksi. Ja meidän kotimainen ruokatuotantomme on myös maailman mittakaavassa huippuluokkaa laadultaan ja terveellisyydeltään.

Olen myös erittäin iloinen siitä, että hallitus jatkaa sellaista realistista metsäpolitiikkaa, joka tarkoittaa sitä, että metsien kestävää käyttöä voidaan jatkaa koko Suomessa. Ehkä aina ei arvatakaan, miten suuri merkitys meidän metsillä on kansantaloudellemme koko Suomessa. Jos meidän tärkein uusiutuva luonnonvaramme, metsät, katoaisivat niin, että emme voisi niitä enää hyödyntää, silloin olisimme kansakuntana kyllä suuressa pulassa.

Ympäristön huomioiminen ja ilmastonäkökulmat tarjoavat myös aivan uusia mahdollisuuksia, niin kuin tässä syksynkin aikana on tullut moneen kertaan esille. Me voimme esimerkiksi monia muovituotteita korvata puulla, ja vaikkapa puurakentaminen tuo meille uusia mahdollisuuksia.

Lämpimästi kannatan hallituksen esitystä.

19.04 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tässä näkyy monia hallitusohjelman hyviä painopisteitä. Vaelluskaloihin, kiertotalouteen, vesien suojeluun panostetaan entistä enemmän. Puhtaat makeat vedet ovat arvokkaita luonnonvaroja Suomessa.

Onneksi oppositiopuolue kokoomus ei ole päättämässä ympäristönsuojelusta tai taloudestamme tällä hetkellä, ainakin edustaja Sankelon puheenvuoroon nojaten. Tietysti toi-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

von, että kokoomus irtisanoutuu tämänkaltaisista näkemyksistä, joissa kyseenalaistetaan korkeimman hallinto-oikeuden päätös ja todetaan, että ympäristölupa olisi pitänyt myöntää sen haitallisista vaikutuksista huolimatta.

Toivoisin, että päästäisiin vielä entistä enemmän elintarviketuotannon innovatiivisiin ratkaisuihin. Viime päivinä esimerkiksi Piilaaksosta on kantautunut uutisia, joissa kerrotaan, kuinka ruuantuotanto, food tech, tekee tuloaan monelle alueelle, ja nyt tämmöisten nyhtökauratuotteiden ohella kehitetään esimerkiksi korvaavia tuotteita kaloille ja seafoodille, jolloin on mahdollista myös tavallaan lisätä kestävästi kalan käyttöä tai sen kaltaisia tuotteita. Ehkä kuulostaa vielä kaukaiselta, mutta toisaalta, kuka olisi uskonut, että nyhtökaurasta tulee yksi merkittävä vientituote Suomessa. Todellakin myös tällaiset lihankorvikkeet ovat nousussa ja niiden markkina-arvo on varsin mittava, ja ne voivat tulla meidän muun ruuantuotannon rinnalle ja tuottaa sitä korkeampaa jalostusarvoa.

Tässä sivulla 51 todetaan, että ”taloutemme perustuu pitkälti metsien kestäväan käyttöön”. Tätä vähän kyseenalaistaisin. On aika rohkeasti sanottu, että ”pitkälti metsien kestäväan käyttöön”, kun kuitenkin 20 prosenttia viennistä perustuu metsätalouteen, jolloin ei voi puhua, että se olisi meidän ainoa kivijalka — toki hyvin tärkeä sellainen. Toisaalta on todettava, että jalostusarvoa on nostettava, muutoin emme voi taata hyvinvointia. Metsäteollisuuden osuus on laskenut ja se on monipuolistunut meidän viennissämme. Toivotaan, että esimerkiksi puurakentamisen ratkaisut ja muut korkeamman jalostusasteen tuotteet tulevat yleistymään, ja niitä hallitus voi edistää tällaisten innovatiivisten ruokatuotteiden ohella.

19.07 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! On tärkeää keskustella siitä, mistä meidän kaikkien vatsa täyttyy. Se on ruoka. Siinä mielessä täytyy sanoa, että hallitusohjelma sinällään antaa vakauden sille, miten me tässä maassa voimme vatsamme täyttää.

Kuitenkin pieni kriittisyys ja oikeastaan uusi ajattelutapa siinä, miten me mahdollistamme sen, että meillä kansallinen huoltovarmuus tässä maassa voidaan toteuttaa, on se, minkälainen kansallinen tahtotila meillä onkaan tai pitäisi olla meidän maatalousviljelyyn soveltuvien peltöjen sekä sitten vesien osalta. Meidän pitää vaalia sitä omavaraisuuden ja huoltovarmuuden kannalta tärkeintä seikkaa eli sitä, mihinkä siemen laitetaan ja millä sitä kastellaan — ne ovat meidän metsät, pellot ja vedet. Meidän pitää pystyä nopeammin reagoimaan siinä, ja kun me olemme nyt jo metsämme antaneet kansainvälisille sijoitusyhtiöille, meidän pitää ainakin omista pohjavesistämme ja vesivaroistamme pitää huolta itsekeskeisesti. Olkoon se sitten vaikka kuinka nuivasti ajateltua, mutta meidän pitää lainsäädännöllä pystyä huolehtimaan Euroopan unionissa siitä, että kansallisesti voimme huolehtia siitä, että Suomessa maatalouteen soveltuvat peltoalat pysyvät vaikkapa sitten sukutiiloilla isältä tai äidiltä pojalle ja tyttärelle. On hirvittävän tärkeätä, että me voimme turvata sen, että meidän vesivaroja ei ainakaan alisteta kansainväliselle kaupalle.

On hienoa, että maa- ja metsätalousvaliokunta on ottanut tässä nyt jo kantaa ja tuonut sen osiltaan todeksi, että me olemme tästä huolissamme, ja siitä kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle Anne Kalmarille, joka täällä sitkeästi istuu. Ensinnäkin hyvän joulun toivotukset koko valiokunnalle mutta myös jaostolle, joka on tehnyt tämän esityksen, mistä nyt pääluokassa 30 keskustelemme.

Haluaisin vielä tuoda esille, mitä tuossa debatissa pääsin jo sanomaan Suomen lipun käytöstä elintarvikkeiden markkinoinnissa, kinkusta karitsaan. Me emme voi suvaita meidän ostopäätöksiä harhaan johtavaa markkinointia, ja siinä mielessä on tärkeätä, että puu-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

tumme siihen emmekä voi hyväksyä sitä, että me myymme täällä niin sanotusti kansallistettua ruokaa, vaan me käytämme joutsenlippua silloin, kun on kysymys alkuperästä. Sen takia on hyvä kiitollisuudella todeta, että hallitusohjelmassa on nostettu tämä asia — yksi tärkeimmistä asioista tällä sektorilla — että alkuperämerkintöjä pitää selkeyttää. Toivon, että voimme tässä eduskunnassa olla yhtä mieltä siitä, että ei meitä kuluttajia saa harhauttaa sillä perusteella, minkä lipun varjolla myymme tuotteita.

Yhtenä erityisenä asiana kuitenkin haluan vielä nostaa esille sen, että peltojen metsittäminen on hiilinielukysymys, jos me haluamme keskustella siitä, kuinka meillä metsät kasvavat, mutta jos meillä on vajaakäyttöisiä ja viljelyyn soveltumattomia peltoalueita, niin hallitusohjelman mukaan meidän pitää olla onnekkaita siinä suhteessa, että voisimme käydä keskustelua EU:ssa siltä osin, että niitä tukia, joita tulee maanviljelyspelloille, voitaisiin hyödyntää metsittämiseen. On todellakin tärkeää hyväksyä se tosiasia, että meillä on viljelyyn soveltumattomia peltoaloja, ja meidän pitää niitä rohkeasti metsittää, koska on täysin turhaa, että meillä on alueita, jotka vain ovat tukien piirissä, jotta sieltä saadaan rahoja. Meidän tulee nähdä, että jokaisella hehtaarilla, joka meillä on viljelyskelpoista, tuotetaan elintarvikkeita tähän maahan. Sen takia on negatiivinen sanonta hömppäheinästä, ja meidän pitää pystyä kansallisesti määrittelemään, että sadonkorjuuvelvoite on se, jolla lähdetään tähän asiaan ensimmäisenä puuttumaan. — Kiitos.

19.13 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Maatalouden kilpailukyvyyn parantamisesta ja yleensä kannattavuudesta on tänä syksynä ja oikeastaan jo viime keväänäkin käyty hyvin paljon keskustelua, ja siellä tietenkin on orastaviakin asioita, esimerkiksi Kiinan sianlihan tarve. Kun muistellaan, että aikoinaan, oliko se Amerikassa, kun salmonella iski broileriin, silloinhan sitä saatiin sinne vietyä ja se pelasti osin. Nyt tietenkin toivotaan, että sianlihan kysyntä Kiinassa edelleenkin kasvaisi ja hinta olisi hyvä, niin se parantaisi tietyn tuotantosektorin kannattavuutta ja elinmahdollisuuksia.

Kaiken kaikkiaan ruuantuotanto ja siihen liittyvät huoltovarmuus ja ruokaturvallisuus ovat tärkeitä asioita, ja nämä ovat Suomessa ihan huippuluokkaa. Sen takia meillä on mahdollisuus tässä nyt ihan ruokaturvallisuus- ja huoltovarmuussektorinkin näkökulmasta parantaa ruokavientiä ja saada sillä tavalla myös maatalouden kannattavuutta nostettua. Niin kuin aikaisemmin oli täällä puhetta, myös kalatalouspuoli on semmoinen, mihinkä meidän kannattaa kiinnittää huomiota.

Ensinnäkin muutamia määrärahalisäyksiä tähän täällä on jo tullut esille, mutta nostan nyt tässä muutaman, mitä määrärahalisäyksiä valtiovaroissa on tehty budjetin kautta ennen kaikkea kevään kehykseen verrattuna. Siellä pystytään ympäristökorvaukset pitämään vuoden 2019 tasolla, luomusituotumusten määrää lisäämään ja investoinnit turvaamaan Makeran pääomittamisella, ja keskeistä ovat myös uuden elintarvikemarkkinavaltuutetun viran hoitamiseen esitettävät määrärahat. Täällä aikaisemmissa puheenvuoroissa on mainittu myös neuvontapalvelut, ja kun ajatellaan, että meillä on maatalousyrittäjien kanta nyt nuorentumassa ja nuoret tarvitsevat tämmöistä neuvontaa, niin on todella merkittävää niin ProAgrian kuin muun maatalousneuvonnan kannalta, että me olemme lisänneet valtiovaroissa 1,8 miljoonaa euroa, ja tähän on lausuma sitten, että tämän pitäisi nyt olla pysyvä. Täällä on muutamia määrärahoja, joita on aina vuosittain lisätty. Muistan jo kymmenen vuoden takaa, että aina on pistetty jostain 600 000:sta tuonne puoleentoista miljoonaan lisäyksiä tämäntyyppisiin, ja 4H ja ProAgria esimerkiksi ovat olleet maatalouden puolella

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

näitä sektoreita ja yhdistyksiä, joille on lisätty, että heidän toimintansa olisi sitten oikeudenmukaista.

No 4H-yhdistyksellehän nyt saatiin kaikkien vääntöjen jälkeen 250 000 lisättyä myös täällä eduskunnassa, ja minä näen sen kanssa hyvin tärkeänä. Täällä on viitattu nuorten työllistämiseen ja sitomiseen siihen, että raha ei tule seinästä, niin sanotusti, vaan se täytyy ansaita, ja nuorena kun työnsyrjästä saadaan kiinni, niin rupeaa sitten se omakin pää sanomaan jotakin, että kyllä tässä on itsekin asennoiduttava eri tavalla kuin ehkä on aikaisemmin voinut ajatella. Tämä metsitys on todella hyvä. Se kasvattaa meidän hiilinielua ja samalla antaa sitten mahdollisuuden nuorille saada omaa rahaa. Se oli merkittävä summa muistaakseni, oliko se 6,5 miljoonaa, mitä maksettiin palkkoja nuorille viime vuonna. Se on kyllä todella merkittävä rahasumma.

Kiitoksia myös valiokunnan jäsenille ja ennen kaikkea puheenjohtaja Kalmarille hienosti vedetystä syksystä — keväällä jatketaan — ja myös valtiovarojen puolelle maatalousjaoston jäsenille kiitokset kaikesta tästä yhteistyöstä. — Kiitos.

19.18 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Maatalouden kannattavuustilanne on jatkunut vuosia vaikeana, ja talouden tunnuslukujen valossa kokonaiskuva on heikentynyt. Siitä huolimatta suomalaisesta maataloudesta pidetään tiukasti kiinni ja kehitetään sitä ja toivotaan siitä myös entisestään tuottajien osaamista hyödyntävää ja heidän ammattitaitoaan arvostavaa. Suomalaisesta maataloustuotannosta on tehtävä yrittäjämäisempää ja houkuttelevampaa erityisesti nuorille toimijoille, jotta siellä riittää jatkajia myös tärkeälle työlle. Meillä on Suomessa mahtava puhdas luonto, joka antaa myös hyvät viljelyolosuhteet, vaikka samalla se tietenkin pohjoisen sijainnin suhteen tuo samalla myös haasteita.

Liikennepolttoaineiden veronkieritys rankaisee maaseudun elinkeinotoiminnan kannattavuutta ja samalla myös maataloutta. Korotus on erityisesti harvaanasutun seudun asukkaille hankala, koska siellä auto on käytännössä välttämätön.

On hyvä, että hallitusohjelmassa mainitaan luomuruoka ja lähiruoka. Ne ovat tärkeitä myöskin maatalouden kannattavuuden ja tuottavuuden suhteen jatkossa, koska ne ovat niitä asioita, mitä ihmiset myös arvostavat: suomalaisuutta, kotimaisuutta. Niihin kannattaa nimenomaan panostaa, samoin kuin luomu- ja lähiruuan saatavuuteen kouluissa ja päiväkodeissa. Pitäisi huomioida myöskin kaikissa julkisissa hankinnoissa, että panostetaan näihin.

Edustaja Myllykosken nostama alkuperämerkintäasia on hyvin tärkeä, ja myös tämä tulisi huomioida nimenomaan eineksissäkin, eli missä esimerkiksi lihan alkuperä on ollut.

Uudet ruokainnovaatiot voivat olla tärkeitä myös viennin kannalta, ja siihen kannattaa jatkossa kiinnittää myöskin huomiota. Myös lainsäädännön tulee sallia nykyistä helpommin ruuan kokonaisvaltainen lähijalostus ja suoramyynti myöskin suoraan tiloilta.

Samoin teurastamoiden ja muiden elintarvikelaitosten kilpailukykyä on parannettava alentamalla valvonta-, tarkastus- ja lupamaksuja, kuitenkin niin, että samalla huolehditaan tilojen ja eläinten hyvinvoinnista.

Ihan lopuksi vain maininta susista: meidän pitää huolehtia siitä, että ihmiset saavat rauhassa oleskella omilla pihillaan ja sudet pysyvät siellä muilla mailla.

19.21 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Tuossa debatissa kysyin ministeri Lepältä arviota Kuopion kaatuneen hankkeen tiimoilta, että minkälaisia eroja hän mahdollisesti näkee tämän noin kuusi vuotta sitten luvan saaneen Äänekosken tehtaan ja nyt kaatu-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

neen Kuopion hankkeen välillä. On mielestäni erittäin tärkeää, että tämä selvitetään ja mietitään, minkälaisilla tekijöillä nämä ratkaisut on tehty, kun lopputulos on päinvastainen. Ministeri ei ehtinyt siihen ajanpuutteen vuoksi vastaamaan, mutta toivon, että vaikkapa maa- ja metsätalousvaliokunta kevään korvalla paneutuu tähän asiaan. Meille jaostoon tämä ei oikeastaan kuulu, vaan se kuuluu teille sinne valiokunnan puolelle. Se on valtavan iso asia. Siellä on suuri määrä työpaikkoja Pohjois-Savoon. Puun hankinta-alue on laaja, ja se vaikuttaa siihen valtavasti. Siellä on valtavan suuret kantohintavirrat, joihin se vaikuttaa. Se vaikuttaa maaseudun työpaikkoihin, asumiseen, elinmahdollisuuksiin ja sitten ennen kaikkea myös vientimme volyymiin ja sitä kautta koko kansantalouden näkymiin. Eli asia on todella vakava.

Herra puhemies! Yleensäkin tämä metsäpolitiikka on nyt tavattoman tärkeää pitää hyvin huolella meillä käsissä. Minulla on pieni pelko, toivottavasti se on väärä, että meillä on kehitys siihen suuntaan menossa, että kansallinen metsäpolitiikka valuisi eurooppalaiselle tasolle. Jos näin käy tai sanotaan, että jos näin kävisi, niin se olisi kyllä varsin uhkarohkeaa. Siellä on sellaiset poliittiset voimat ja muut asetelmat, että suojele ja metsien hakkuiden rajoittamiskaavailut esimerkiksi sinänsä tarpeellisen ilmastopolitiikan takia saattaisivat heijastua meidän metsäpolitiikkaan huolestuttavalla tavalla.

Suomessa metsienhoito on keskimäärin hyvällä tasolla, mutta varmasti on parantamisen varaa. Esimerkiksi perikuntien ja iäkkäitten omistajien osalta tarvittaisiin ehkä vielä tehokkaampia toimenpiteitä, jotta metsien kasvu voitaisiin turvata vieläkin suurempana. Hyvä se on nytkin.

19.25 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalouteen liittyvät kysymykset ja poliittiset päätökset ovat aivan keskiössä, kun pyritään ratkaisemaan meidän aikamme suuria haasteita liittyen ilmastomuutokseen, luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen ja vesistöjen ekologiseen tilaan. Sen takia nämä budjettiratkaisutkin ovat aivan keskiössä. Ensi vuosi on monella tapaa hyvin tärkeä. Hallitusohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttamisessa on isoja päätöskokonaisuuksia ja uudistuksia ensi vuodelle. Metsien käyttöön liittyviä isoja kysymyksiä on ensi vuonna edessä, ja maatalouden puolella tietenkin tämä tuleva rahoituskausi, joka on hyvin ajankohtainen keskustelu.

Meillä on hyviä hankkeita, kuten esimerkiksi Itämeren suojeleluun liittyvä hanke, joka viime kaudella aloitettiin, eli tämä 15 miljoonaa euroa vuodessa, joka silloin päätettiin vuosittain laittaa, erityisesti kohdennettuna kipsikäsittelyyn pelloilla, osittain myös rakennekalkin hyödyntämiseen ja erilaisten kuituratkaisuiden osalta. On ollut ilo huomata, että uusi hallitus on päättänyt tätä rahoitusta myöskin jatkaa. Tämän tyyppiset käsittelyt eivät kuitenkaan vielä puutu niihin juurisyihin, jotka meillä aiheuttavat esimerkiksi rehevöitymistä meidän vesistöissä, ja sen takia olisi todella tärkeää, että käynnistettäisiin uudistustyötä systeemitasolla esimerkiksi meidän tukijärjestelmissä. Kuten sanottua, tämä on erittäin ajankohtaista juuri tällä hetkellä.

Meillä on meidän maataloudessa haasteita kannattavuudessa, niin kuin on monessa puheenvuorossa tullut ilmi. Monet viljelijät ovat taloudellisten haasteiden edessä, eikä tilanne ole juuri parantunut, vaan pikemminkin ahdinko on monilta osin syventynyt. Samaan aikaan meillä on erittäin suuria haasteita maataloudessa päästä niihin päästövähennystavoitteisiin, joita maatalouden osalta on asetettu. Nyt nähdään esimerkiksi Tilastokeskuksen luvuista ihan selvästi, että 90-luvulta ei ole juurikaan näitä päästövähennyksiä maataloudessa saatu aikaiseksi. Tämähän ei millään tavalla ole tietenkään viljelijöistä johtuva asia, eikä

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

heitä pidä syyttää, vaan pikemminkin niinpäin, että meidän pitää uudistaa meidän järjestelmiä siihen suuntaan, että se kannustaa ja tukee sitä hyvää työtä ja potentiaalia, mitä maatalouden osalta on löydettävissä.

Yksi esimerkki, jonka haluan erityisesti nostaa esille, liittyy lannan levitykseen ja peltojen raivaamiseen tätä tarkoitusta varten. Tähän tarvittaisiin kiertotalousratkaisuja, jotka hyödyttäisivät niin sitä viljelijää kuin myöskin sitten ympäristöä.

19.28 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Meinasin paikalta pärjätä, mutta en sitten kuitenkaan. — Minun mielestäni oli hyvä, että edustaja Kankaanniemi otti tärkeän asian esille. Jos minä olenkin tässä pelloista ja metsistä ollut huolissani, niin kyllä meidän pitää kansallisesti olla todella hereillä, niin että metsäpolitiikka on se, jota me kansallisesti säätelemme. Vaikka näyttää houkuttelevalle, että voimme koko EU:n alueella tehdä metsäpolitiikkaa, niin on huomioitava, että se on meidän koko elinkeinorakenteelle se vihreä kulta — mitä nyt ei olekaan montaa kertaa tässä salissa sanottu — ja toivoisin, että nyt me uskaltaisimme taas ottaa sen termin esille, että Suomi on vihreän kullan maa. Meidän tulee huolehtia siitä, että päätöksenteko sen kullan ympärillä on meillä kansallisesti.

Me emme saa hallituksissa ja hallitusten vaihtumisen välillä ruveta pohtimaan, antaisimmeko metsäpolitiikan EU:lle ja EU-päätöksentekoon. Meidän pitää pitää siitä todellakin hampaat irvessä kiinni, että me voimme olla varmoja siitä, mitä meidän metsissämme tapahtuu, on sitten kyseessä hiilinielut tahi se, onko meillä metsää metsänjalostusteollisuudelle riittävästi saatavilla. Ottamatta kantaa siihen, mitä oikeudessa sitten tapahtuu niiden lupien osalta.

Satovahingot on myös yksi keskeinen osa, ja mielestäni tässä pitää myös katsoa ympäristön kannalta. Me olemme nyt joutuneet parina viime vuonna tekemään ratkaisuja, että olemme polttoaineiden verotuksen myötä tukeneet viljelijöitä, jotka ovat joutuneet ahdistukseen sään ääri-ilmiöiden takia. Meidän pitää keskeisesti muuttaa tätä järjestelmää ja ottaa ehkäpä taka-askele sen suhteen, että meillä tulee uudelleen satovahinkojärjestelmä tähän maahan. Eräs pohjanmaalainen kansanedustaja oli koko ajan sitä mieltä, että meillä pitää palata siihen järjestelmään, että voimme vakuutusjärjestelmän kautta — kun emme ole voineet sitä niin kuin saada ratkaisuksi — tehdä niin, että osin valtio, osin vakuutukset voisivat sitten olla tässä menetelmässä mukana. Tärkeää on se, että ei meillä voi olla semmoista järjestelmää, että vain kevyttä polttoainetta taikka löpöä käyttävät kuivurit saavat ne tuet, kun meillä on myöskin osaltaan bio- ja uusiutuvalla energialla olevia kuivureita käynnissä. Kyllä meidän pitää pystyä näkemään, että ympäristöystävällisyys edellä mennään.

Näihin elintarvikeasioihin: Haluaisin kyllä korostaa sitä myöskin, että meillä pitäisi olla uusien innovaatioitten suoja, etteivät kaupat pysty alistamaan jotakin hyvää keksintöä niin, että ne ottavat sen omaksi private label -tuotteeksi. Kyllä pitää olla joku turva sille innovaatiolle ja sille keksinnölle markkinoilla, on se sitten Härkis tai Nyhtökaura taikka mitä hyvänsä. Kyllä meillä pitää sen olla mahdollista, että rauhoitetaan joksikin aikaa se tuote, jotta se yritys, joka sen on tehnyt ja panostanut siihen euroja, voi saada markkinoilta sen oman asiansa, etteivät kaupat alista sitä patenttia ja innovaatiota omiin kaupallisiin tarkoituksiinsa niin nopeasti.

Ammattikalastajat, niitä ei pidä unohtaa. Me haluamme joululohen pöytään, ja siinä mielessä meidän pitää katsoa, että myös ammattikalastuksen osalta voimme tässä maassa turvata niin sisävesiltä kuin sitten mereltäkin saadun kalansaaliin. Täytyy kiittää valtiovarojen jaostoa, joka Pyhäjärvi-instituutille antoi sitä rahoitusta, jotta meillä voi olla edelleen

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

mahdollisuus kehittää ja kopioida sitä järvikalapihviä, ja jopa nyt sitten muutenkin Itämereltä saatua kalansaalista, josta tehdään elintarvikkeita. [Puhemies koputtaa] Kotimaista kalaa pöytään enemmän kuin että me olemme pussilohen varassa, joka tuodaan Norjasta.

19.33 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! ”Rouva Alkuperänä” minun on aivan pakko kommentoida lähiruokakerhon puheenjohtajan, edustaja Myllykosken, hyvää alkuperämerkintäasiaa, mitä täällä muutkin kollegat nostivat esille.

Tämän alkuperämerkintäasian kanssa on tehty pitkäjänteisesti työtä. Itsekin muistan 12 vuotta täällä painineeni sen puolesta, ja tuuletin silloin kun ensimmäistä kertaa EU:ssa meni läpi pakollinen alkuperämerkintämahdollisuus. Mutta kuten tuossa todettua, sehän ei koske pakattuja elintarvikkeita, eli olisi tosi hyvä, että siinä vielä edettäisiin, ja on aivan mahtavaa, että siinä edettiin jo ravintolaruuan osaltakin. Täällä on vielä monia steppejä, mitä voisimme ottaa. Tuossa ministeri kertoi juuri, että saimme uusinnan. Tämä oli kokeiluluontoinen ja meni juuri samoilla spekseillä, mitä Ranska sai läpi — siellä ollaan myöskin ylpeitä omista elintarvikkeista — mutta uskon, että kun pitkäjänteisesti ja sitkeästi teemme töitä EU:n päässä, niin voimme tässä asiassa vielä edetä.

On hienoa, että myöskin suomalainen elintarviketeollisuus kääntyi sille kannalle, että tämä merkintä on hyvä asia. Jossain vaiheessa esimerkiksi lihasektorilla näin ei ajateltu, mutta nykyään kaikki ovat ylpeitä siitä, että voivat esitellä oman tuotteen kotimaisena, eikä tällaista alkuperämaapesua, kuluttajan harhaanjohtamista, siinä määrin pysty olemaan. Onhan se niin, että jos me vaadimme paljon omilta elintarvikkeiltamme, niin vähintään, mitä voimme tehdä, on, että kuluttaja voi ostopäätöksillään vaikuttaa, kun tietää, mistä se ruoka tulee.

Mitä sitten tulee vesiasioihin, niitä nostettiin monessa puheenvuorossa tuossa esille. Mieltäni harmittaa ja sydämelleni käy, kun kuulen usein tämäntyyppisiä puheenvuoroja, mitä tuossa edustaja Sirénkin sanoi, että 90-luvulta eivät maatalouden päästöt ole pienentyneet. Ensinnäkin viimeisten tutkimusten mukaan maatalouden päästöt ovat arvioitua pienemmät, mutta faktaa on se, että fosforin käyttö 90-luvulta, siitä EU-ajan alusta, on laskenut 70 prosenttia ja typen käyttö 30—40 prosenttia. Ja jos ei se näy laskelmissa, niin silloin laskelmissa on jotakin vikaa aivan varmasti tai päästöt tulevat muualta. Hyvä esimerkki siitä, miten hämmentävää tämä keskustelu joskus on, on se, että esimerkiksi Uudenmaan kotieläintaloutta on vahvasti syytetty siitä, että Helsingin edusta on rehevöitynyt. Uudellamaalla on 1 665 000 henkilöä, jotka tuottavat 1,98 miljoonaa kiloa fosforia. Uudellamaalla on 21 742 nautaa, jotka tuottavat 200 000 kiloa fosforia. Kumman arvellette rehevöittävän Helsingin edustan helpommin? Niiden nautojenko, jotka huolehtivat myös siitä, että nurmenviljely on kannattavaa? Itse asiassa Uudellamaalla vesiensuojeluyhdistys toivoi enemmän karjatiloja sen takia, että talviaikainen kasvipeitteisyys olisi helpompi hoitaa, kun olisi jotain järkevää käyttöä sille nurmelle. Mutta joka tapauksessa tärkeää on tehdä siellä maatalouden puolellakin toimia edelleen ympäristön paremman hyvinvoinnin hyväksi. Onneksi sisävesien tila on monin paikoin erittäinkin hyvä, mutta kyllä siellä tekemistä silti riittää, ja yhtä tärkeää on tehdä ilmaston kannalta päätöksiä, jotka ovat hyväksi.

Mitä sitten tulee tuohon edustaja Kankaanniemen esiin nostamaan asiaan, niin mielestäni olisi ihan oikeasti tärkeää — me emme voi KHO:n päätökseen millään lailla vaikuttaa — mutta seuraavien hankkeitten kannalta pohtia se, miten nämä hankkeet pitäisi tehdä niin, että EU:n vesipuitedirektiivin mukaisesti pystymme etenemään. Keski-Suomessahan tämä meni ihan moitteettomasti, ja se tehtiin yhteistyössä elyn kanssa jo etukäteen. Mielestäni

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

tällainen kumppanuus olisi ehdotonta. Aivan samaa ajattelen tuolla kalatalouden puolella: Meillä on tällä hetkellä tilanne, että vain 18 prosenttia syömästämme kalasta on kotimais- ta, ja kalaa ei juurikaan voi kasvattaa Suomessa. Meidän pitäisi yhdessä sopia, miten tämä mahdollistetaan.

19.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Maa- ja metsätalouden pääluok- ka on varmasti Suomen kannalta yksi niitä tärkeimpiä, ellei tärkein, kun katsotaan Suomen kansantaloutta, mistä rahaa tähän maahan tulee ja millä me elämme. Ensinnäkin maatalou- den puolelta on tyytyväisyydellä todettava se hallitusohjelman linjaus, että luonnonhaitta- korvausten ja ympäristökorvausten vajeet korvataan täysimääräisesti. Sillä tiellä ollaan ja sillä tiellä pitää pysyä. Jos me haluamme tässä maassa, että syömme puhdasta suomalaista ruokaa ja pidämme noin 300 000 työpaikkaa terveinä ja elävinä, se tarkoittaa, että meillä on silloin hyvin toimiva maatalous, joka perustuu perheviljelmiin edelleen. Se on maail- man tehokkain hajautettu ruuantuottojärjestelmä. Kannattaa kaikkien epäilijöidenkin muistaa se, että kaikki suomalaiset maatilat ovat 60. leveyspiirin pohjoispuolella, verrattu- na esimerkiksi Ruotsin maatalouteen, jossa lähes kaikki tilat ovat tämän äsken mainitun piirin eteläpuolella. Näin ollen meidän pitää pitää maatalous elävänä, maanviljelijän tulo- taso kannattavana ja sitten kotimaisen ruuan tuotanto hyvänä.

Vienti on avautumassa parhaillaan maailmalle. Puhdasta ruokaa kaivataan enemmän kuin koskaan tuolla maailmanmarkkinoilla, ja se on suomalaisen maatalouden pelastus. Yhtenä asiana, arvoisa puhemies: kun me käymme kaupassa, kannattaisi pikkusen miettiä, mitä sieltä ostetaan, koska kun sen suomalaisen elintarvikkeen ostamme, pidämme omasta terveydestämme huolen mutta samalla tuemme myös suomalaista viljelijää, että ne tilat säilyvät elävinä.

Metsäasiat ovat toinen asia, joka on totta kai tämän pääluokan iso asia. Olen hieman hämmentyneenä seurannut tätä keskustelua muun muassa maankäytöstä ja sitten metsäta- louden hiilinielulaskelmista, mitä parhaillaan väännetään Euroopassa. Sitä olen ihmetel- lyt, kun Luonnonvarakeskuksessa ei viikkoa vanhempaa totuutta meinaa olla siitä, mikä on oikea taso. Kun nyt on tutustunut vähän tarkemmin tuohon aiheeseen, niin siellä on sem- moisia ristiriitoja, jotka eivät minun päähani mahdu mitenkään. Esimerkiksi paljon puhu- tut turvepellot: niille lasketaan maksimaaliset päästöt, vaikka siellä on 200 vuotta vanhoja peltoja, jotka ovat varmasti jo maatuneet niin, että sieltä ei tule mitään päästöjä ilmake- hään, kun ne turvekankaat ovat muuttuneet jo multamaiksi. Sieltä ei tule päästöjä, mutta silti niille lasketaan maksimipäästöt. Eli ennen kuin mitään lopullisia päätöksiä tehdään, tässä maassa pitää olla sen verran selkärankaa, että nämä laskelmat tarkistetaan, ja sitä var- tenhan tähän maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan on 200 000 euroa varattu nimen- omaan turvepeltotutkimukseen, että saamme tietää sieltä totuuden, mikä se oikea luku on. Aivan kuten edustaja Kalmari valiokunnan puheenjohtajana totesi typpi- ja fosforipääs- töistä vesistöihin, ja hänen esittämänsä luvut ovat täyttä totta, että kun syyllisiä etsitään, maatalous jostain syystä on aina ensimmäisenä se syyllinen. Kun se on kerran keksitty, sitä aina epäillään, vaikka tosiasiassa ollaan ihan muissa syissä, minkä tautta vesistöt rehevöi- tyvät.

Sitten tänä päivänä olemme olleet murheilla mielin Itä-Suomessa, kun Finnpulp-päätös tuli korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Ymmärrän kyllä sen, että tuomioistuimet toimivat itsenäisinä, ja niin pitää ollakin, mutta on se kyllä aika kummallinen tilanne Suomessa, kun hallinto-oikeus lähtee tekemään päätöksiä siitä, minne teollisuutta tähän maahan sijoite-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

taan. Kuitenkin kyseinen laitos olisi aivan varmasti varustettu maailman nykyaikaisimmalla puhdistustekniikalla ja maailman parhaalla tekniikalla yleensä ja olisi tehnyt valtavaa tulosta. Sitten kun katsoo sen jälkeen, että jos annamme tästä maasta signaalia ulos, että tänne ei pidä rakentaa yhtään uutta tehdasta, niin se tarkoittaa, arvoisa puhemies, että jonain päivänä meidän nykyiset metsäteollisuusfirmat lähtevät täältä pois — kun kerran investointeja ei saa tehdä eikä nykyaikaistaa laitoksia, niin silloin lähdetään pois. Sama koski sitä Kajaanin Murtomäkeen suunnitteilla ollutta tuulivoimapuistoa. Muistaakseni yhdeksän tuulivoimalaa sinne piti tulla, mutta eipä tulekaan, kun korkein hallinto-oikeus veti senkin päälle ruksit ja nimenomaan suden takia. Minä en jaksa mitenkään ymmärtää, miten maaeläin voi vaivautua siitä, kun sadan metrin korkeudessa propelli pyörii. Täytyy olla kohtalaisen herkkähiپیäinen hukka, joka siitä vaivautuu, ja sillähän tunnetusti on hyvät jalat — se 70 kilometriä yön aikana juoksee — eli jos ei seutu miellytä, niin siirtyköön vähän edemmäksi.

Tällaista tämä suomalainen politiikka on, että maaseudun elämän mahdollisuuksia supistetaan. Koko aikahan puhutaan biotaloudesta ja suomalaisten luonnonvarojen lisääytöstä, jolla tämä maa nostetaan velan suosta ylös, koska se velka valitettavasti koko ajan kasvaa, ja jos emme sitä velkaa itse maksa, niin sen meidän lapsemme ja meidän lastemme lapset sitten maksavat. Pikkusen on mieli maassa näiden äsken mainittujen päätösten jälkeen, mutta ei pidä masentua. Meidän tässä talossa on pidettävä huoli siitä, että tämän maan investointipäätösten päätöksentekopaikka on Suomen eduskunta. Tämä menee aivan mahdottomiin, että se on tuomioistuin, joka päättää, minne teollisuuden laitokset sijoittuvat. Minne muuanne ne voivat sijoittua kuin sinne, missä raaka-aineet ovat? Muuta paikkaa en minä keksi.

19.44 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Lohdutan edustaja Hoskosta: meillä on vielä sen verran itsenäisyyttä jäljellä, että voimme säilyttää sen itsenäisyyden ja vähän sitä vahvistaakin.

Mutta muutamia haja-ajatuksia tuli kyllä näissä hyvissä puheenvuoroissa esille. Susipolitiikka on kyllä sellainen, että se puhuttaa niin paljon. Ei nyt meillä tuolla Keski-Suomessa ole erityistä hätää, mutta on käsittämätöntä, että siihen ei saada järkevyyttä. Susi kuuluu suomalaiseen luontoon, mutta vain tuonne erämaihin, ei kotipihoihin eikä kylille. Tässä täytyisi saada kyllä nopeasti selkeä suunnanmuutos.

Satovahinkoasiat tulivat tuossa edustaja Myllykoskelta hyvin esille, ja odotan kyllä, että hallitus nyt tekisi satovahinkokorvausjärjestelmän uudelleen. Sitä, mille pohjalle sen voi tehdä, täytyy selvittää. Meillä on täällä lausuma siitäkin, niin kuin on parikymmentä muutakin erittäin hyvää lausumaa tässä maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa.

Sitten odotan, että nämä pääjohtaja Karhisen esittämät toimet ruokatalouden osalta saataisiin käyttöön ja vietäisiin eteenpäin.

Vielä neljäntenä asiana puurakentaminen: Sitä pitäisi voimakkaasti edistää. Me tuolla asunto- ja ympäristöjaostossa käsitelimme sitä hyvinkin vahvasti, mutta tässäkin yhteydessä se on syytä nostaa esille. Minun esittämäni pääkaupungin siirtäminen Helsingistä Jyväskylään ei saanut laajaa kannatusta, vaikka Helsinki on uppoamassa ilmastomuutoksen johdosta ilmeisesti meren alle tai veden varaan ja on muutoinkin täällä Itämeren turvattomalla alueella ja se olisi viisasta. Jyväskylä on kuitenkin Suomen puurakentamispääkaupunki, eli siellä on eniten puurakennuksia ja esimerkiksi puukerrostaloja rakennettu, ja kokemukset ovat hyvät. Hallituksen olisi syytä edistää sitä puurakentamista, ja nyt kun MAL-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

sopimus tulee Jyväskyläänkin, niin siinä kannattaisi antaa ylimääräistä tukea niin, että saataisiin tämä puurakentaminen oikein hyvään vauhtiin ja globaaliksi malliksi siitä, miten me ilmastopolitiikkaa harjoitamme viisaasti. Emme pelotellen tai ihmisiä kiusaten, vaan tarjoten hyviä mahdollisuuksia toimia sitä kautta ilmaston hyväksi.

19.47 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tässä nousivat esille nämä luvut liityen päästövähennyksiin maataloudessa, ja toden totta sanottakoon ihan ensimmäiseksi se, että ei ole tarkoituksenmukaista millään tavalla osoittaa syyttävällä sormella yhtään ketään, vaan pikemminkin nämä ovat yhteisiä haasteita, joihin täytyy keksiä yhteisiä ratkaisuja. Nämä mainitsemani päästövähennysshaasteet maataloudessa liittyvät nimenomaan kasvihuonepäästöihin, ja näiden osalta päästövähennyksiä ei ole onnistuttu saavuttamaan 90-luvun jälkeen. Tämä kävi ilmi esimerkiksi Luken asiantuntijakuulemisissa budjetin käsittelyn yhteydessä, ja Tilastokeskus on näitä päästövähennyksiä kartoittanut hyvin pitkällä aikajanelalla. Tästä aikajanelasta puhuin ja siihen viittasin.

Fosforin ja typen osalta on totta, että on saatu vähennyksiä aikaiseksi, ja on todella monia viljelijöitä, jotka ovat tehneet ihan omaehtoisestikin isoja investointeja ja muutoksia omiin toimintatapoihinsa ihan sen vuoksi, että tehdään kestäväää ja ympäristöystävällistä toimintaa siellä omalla tilalla, ja tästä heille ihan valtavan iso kiitos. Tämän salin ja tämän talon kulma tähän keskusteluun tulisikin olla se, millä tavalla me voisimme meidän käsissämme olevilla järjestelmillä ohjata ja tukea entistä paremmin sitä kestäväää ja ympäristö- ja ilmastomyönteistä toimintaa, jota viljelijäyrittäjät tekevät. Fosforin ja typen osalta mainittakoon kuitenkin, että Suomella, ihan niin kuin muillakin mailla, on ollut haasteita päästä niihin päästövähennystavoitteisiin, joita esimerkiksi HELCOMin yhteistyössä on esitetty ja joihin olemme sitoutuneet. Tämäkin on yhteinen haaste.

Kaiken kaikkiaan maankäyttösektorilla tarvittaisiin kiireesti toimia ja poliittista ohjausta näiden toimien suuntaan, jos halutaan päästä niihin tavoitteisiin, joihin hallitus on sitoutunut omalta osaltaan ilmastonmuutokseen liittyen, luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysähtymiseen liittyen ja myös näihin vesistöekosysteemeihin liittyen. Esimerkiksi maaseutuohjelma on meille iso instrumentti, jota voimme käyttää. Sen suuruus on 8 miljardia euroa, ja tämä on merkittävästi suurempi summa kuin esimerkiksi Ruotsin vastaavalla ohjelmalla, lähes tuplaluku. Mutta tästä huolimatta meillä on haasteita, niin kannattavuuden kuin kestävyuden osalta. Oma viestini tähän keskusteluun onkin nimenomaan, että meidän pitäisi näitä järjestelmiä tarkalla silmällä ja korvalla yhdessä tarkastella, siis systeemitasen uudistuksia.

19.50 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että vaelluskalojen tilanne ja tarpeet on huomioitu. Tärkeää on, että vaellusesteitä on alettu purkamaan, patoja ohitetaan ja kutasoraikkoja kunnostetaan. Pääosa kalareiteistä toimii vain yhteen suuntaan. Turvallinen vaellus alas on kasvualueille välttämätön edellytys kalojen leimaantumiselle vesistöön. Ilman yläjuoksulle leimaantuneita ja kutualueelle nousuhalukkaita emokaloja ei voi olla toimivaa luonnonkiertoa. Pidän puheenvuoron siksi, että haluan painottaa kalojen alasvaelluksen turvaamisen tärkeyttä. Meillä on hienoja vaelluskaloja, ja haluan, että tämä kalakanta on meillä myös jatkossakin.

19.51 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Pakko sanoa tässä, että näin lähiruokakerhon puheenjohtajana pidän erityisen tärkeänä, että me voimme edistää sitä koko toi-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

mintaa ja yhdistää siihen myös luomun. Jos me voimme paikallisia toimijoita ottaa mukaan, niin että hiilijalanjälki jää vähemmäksi, kun me otamme vain paikallisilta, niin kyllä se silloin on ihan koko ruokaketjun kannalta todella tärkeää. Sen takia tässä vielä haluan sanoa hyvää joulua ja ainakin hyvää uutta vuotta eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajalle. Kiitoksia siitä työstä, minkä tämän kerhon perustamisen suhteen olette tehnyt.

Mennään lähiruualalla — me olemme siinä vaiheessa, että meillä on siihen mahdollisuus. Me tiedämme, että jos me haluamme markkinoida kansainvälisesti ruokaa, joka on Kiinassa kysyttyä, niin se tarkoittaa kotimaassa hintojen nousua siinä tiskissä, mutta jos se on lähellä tuotettua, niin minä ainakin olen euron enemmän valmis maksamaan.

19.52 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä maa- ja metsätalousministeriön pääluokka, ja usein tämmöisessä tavanomaisessa keskustelussa tahtoo olla ymmärrys sen kaltainen, että se poliittinen viiteryhmä, jota minä tässä eduskunnassa edustan, ikään kuin ei arvostaisi tätä pääluokkaa. Kyse ei ole ainoastaan siitä, että ministerit tässä hienolla tavalla tervehtivät kansanedustajia joulutervehdyksissä ja toivovat, että kotimaista kinkkua olisi pöydässä — leikkisästi kävin tarkistamassa tuossa oman poliittisen ryhmäni tämmöisessä joulutilaisuudessa, mikä tuolla ylhäällä oli, että onko siellä kotimainen ruoka pöydässä, ja oli, vain sen kertoa teille — vaan siitä, että tässä on useita kohtia, joissa me kaikki joudumme arvostamaan maa- ja metsätaloutta ja sen toimivuutta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Aivan ensimmäinen ja ihan perustavaa laatua oleva kysymys on tietysti huoltovarmuus, ja siinä mielessä elintarvikeomavaraisuuden varmistaminen pitkässä juoksussakin on välttämätöntä ja tarpeellista.

Toinen seikka: Suomi on poikkeuksellisen suuri maa pinta-alaltaan, ja on järkevää, että me pyrimme asuttamaan myöskin hajasijoitusalueita, harvaanasutumpia seutuja, ja on aivan selvä asia, että maa- ja metsätalous toimii tässä keskeisenä elintason tuottajana ja elinolosuhteiden ylläpitäjänä näillä alueilla, ja siinä suhteessa se on arvokasta työtä.

Myöskin edustaja Hoskonen omassa puheenvuorossaan viittasi työllisyysvaikutukseen: 300 000 työvuotta saadaan maatalouden piirissä työskenteleviltä, mikä sekin on arvokas panos suomalaiselle yhteiskunnalle.

Ja kyllä meidän nyt rehellisyyden nimissä on todettava myöskin se, että kotimainen ruoka on kuitenkin myöskin kansainvälisissä vertailuissa todettu puhtaimmaksi ja terveellimmäksi, ja tämäkin puoli on tässä huomioitava.

Siinä suhteessa tämä lähiruokakonsepti, josta me olemme paljon puhuneet, on järkevä, ja minäkin mielelläni tuen niitä ponnisteluja, että elintarvikkeita hankkiessamme nimenomaan pyrkisimme tässä suhteessa selkeästi kuluttamaan kotimaisia elintarvikkeita.

19.55 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Pari huomiota vielä maa- ja metsätalouspuolen budjetista jäi sanomatta:

Ensinnä tämä suurpetoasia:

Sinne on varattu nyt 8,85 miljoonaa euroa määrärahaa petovahinkokorvauksiin ja vielä niillä saatesanoilla, että korvausten pitäisi tulla nopeasti ja ajallaan ilman suurempia viiveitä. Sitä kyllä toivon, koska monet menetyksen kokeneet viljelijät ja metsästäjät ovat joutuneet kokemaan myös sen, että rahat viipyvät, ja se aiheuttaa juuri sitä vastarintaa, mikä tällä suurpetoasialla voidaan tuolla tavallisten ihmisten keskuudessa saavuttaa. Ei kanneta

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

vastuuta, kun kerran on suojeltu. Tämän takia meidän pitää tässä talossa pitää huoli siitä, että vahinkokorvaukset tulevat nopeasti.

Luin juuri tänä päivänä lehdestä, että Pohjois-Karjalassa on lähdössä liikkeelle poliisin ja erätarkastajan yhteispartio, joka valvoo salametsästystä. On sinänsä jo loukkaavaa, että maaseudun ihmisiä lähdetään valvomaan sitä varten, että muka tehtäisiin salametsästystä. Kyllähän tosiasia on se, että jokainen suomalainen ihminen ja jokainen metsästäjä tuntee oman vastuunsa ja riistaa hoidetaan, jahteja järjestetään, luontoa hoidetaan, haittaeläimiä poistetaan ja vieraslajeja poistetaan ihan niin kuin laki sanoo. Mutta se, että valtakunnan lehdistössä puhutaan avoimesti, että torjutaan salametsästystä, on aika raakaa tekstiä, jota en millään lailla voi hyväksyä. Ihmettelen myös sitä, että poliisi lähtee ihan tutkimaan erätarkastajien kanssa tätä tilannetta tuolla ikään kuin ajellen raiteilla.

Mutta mitä tapahtuu, kun se susilama pyörii pihassa? Minulle soitti pyhäinpäivän aamuna äiti itkien siitä, että kun hänen pieni poikansa joutuu kouluun lähtemään, niin laiturilla susilauma sillä hetkellä raatelee lampaita, ja pikkupoika menee siitä reppu selässä ohi koulutielle. Ei siihen poliisi tule, ei varmasti tule. Kun sinne soittaa, niin he sanovat, että teidän pitää tehdä ensin Tassu-tietokantaan siitä ilmoitus. Sen jälkeen, jos siellä Tassu-tietokannassa on riittävä määrä merkintöjä, voi saada poliisilta karkotusluvan. Kaksi kertaa yritetään karkottaa, ja sitten ehkä saa poistoluvan. Mutta Kuhmon tapauksessa viranomaisen perui hakemuksen siitä, saako sen poistoluvan, koska ei ollut varmuutta, mistä laumasta susi on.

Johan nyt on ihmeelliseksi tässä maassa tämä touhu mennyt, kun tavallisen suomalaisen perheen elämä sen ympärillä pyörii, että turvataan pienten lasten koulutie, niin etteivät sudet syö sitä pientä lasta tienvarresta. Kuinka moni teistä kansanedustajista lähettäisi oman lapsensa sinne koulutielle, kun susi on raatelemassa pellon reunassa olevaa lammasta juuri sillä hetkellä? [Kimmo Kiljunen: En menisi itsekkään!] Siinä poika käveli vain komeasti, kuule, kouluun ja oli äitilleen yrittänyt soittaa, mutta koska oli niin karnean kauhuissaan, niin eivät sormet totelleet ja puhelimeen ei saanut oikeaa numeroa. Täällä naureskellaan näille asioille ja suhtaudutaan hieman yliolkaisesti siihen, pitäisikö meidän jotain tehdä. Voi hyvänen aika! Mihin tämä Suomi on menossa? Susi on tärkeämpi kuin se pieni koululainen reppu selässä koulutiellä maaseudulla. Sitten sanotaan, että susi on uhanalainen. Susi ei ole uhanalainen. Se kuuluu Venäjän läntisen alueen populaatioon, missä on noin 50 000 sutta, mutta se pieni poika tai tyttö koulutiellä on varmasti joka hetki hengenvaarassa.

Minua ottaa sydäimestä tämä tilanne joka päivä, kun minä kuulen näitä viestejä. Tein siitä kantelun oikeusasiamiehelle, ja pahoin pelkään, että sieltä tulee taas tällainen puolivillainen ratkaisu, että koettakaa kestää ja tehkää ilmoituksia Tassu-järjestelmään. Kyllä poliisi lähtee tutkimaan mahdollista salametsästystä mutta koskaan ei tule sen pienen lapsen avuksi vahtimaan hänen koulutietään.

Missä tämän yhteiskunnan arvomaailma on, kysyn vain. Haluammeko me, että ensimmäinen uhri tulee? Se pieni poika tai tyttö siellä koulutiellä suden raadellessa lammasta on joka hetki hengenvaarassa. Se on ihan puhdasta tuuria, että siinäkin tapauksessa ei sitä uhria syntynyt. Kyllä tämä suomalainen arvomaailma on jotain aivan uskomatonta.

Sitten puhutaan Euroopan unionin direktiivin uhanalaisista lajeista. Mikä uhanalainen laji on 50 000 suden populaatioon kuuluva pienen läntisen nurkkauksen eli Suomen susipopulaatio, joka väitetään olevan jotain muuta? Kannattaisiko meidän joskus puhua asiat niin kuin ne oikeasti ovat? Kyllä minä olen tästä niin suuresti pettynyt ja sydämelläni kan-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

nan sitä takkaa, miten sille pienelle lapselle käy. Täällä me viisastelemme, onko susi uhanalainen. Voi hyvänen aika!

Minä toivon, arvoisat Suomen kansanedustajat ja Suomen eduskunta, että tähän puututaan oikeasti. Mitä me sitten teemme, kun se ensimmäinen lapsiuhri on tapahtunut? Kuka sinne hautajaisiin menee seppelleenlaskuun? Onkohan vapaaehtoisia? Jos semmoisia sattuu olemaan, niin pankaa nyt nimi paperiin, että ilmoittaudutte sitten. Tämä on jotain aivan käsittämätöntä, mitä minä en ikinä voi hyväksyä. Se on minulle ihan se ja sama, miten minulle seuraavissa vaaleissa käy, mutta se pieni lapsi on se asia, jonka puolesta minä pelkään, ja sitä minä en millään jaksa ymmärtää, että täällä tämmöistä veivaamista tehdään. Miettikää vähän!

20.00 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Täällä useampikin edellinen puhuja puhui kaloista, ja joulupöytäänhän kalat tietenkin kuuluvat. Oli myös erinomainen huomio, taisi olla edustaja Myllykoskelta, joka sanoi tästä, että suomalaiset syövät turhan vähän suomalaista kalaa, etenkin luonnonkalaa, jota on turhan heikosti saatavillakin. Sen sijaan, jos marketin kalatiskillä valikoimaa katsoo, norjalaista kasvatettua lohta on turhankin hyvin saatavilla, ja olisi kyllä suotavaa, että se kotimainen kala saisi enemmän jalansijaa.

Viime kaudella tein itse asiassa avauksen siitä, että kalastusmatkailun potentiaalia tulisi kartoittaa paremmin ja Suomen vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategia päivittää. Oli iloinen asia, että viime kaudella maa- ja metsätalousministeriö toteutti tämän päivityksen. Tämä strategiatyö on nyt päivitetty, ja uskon, että varmasti hallitus nyt edistää vapaa-ajan kalastusta tämän strategian mukaisesti. Se olisi oikein toivottavaa.

Kalatalouden hyödyntäminen kuitenkin edellyttää sitä, että sitä kalaa olisi saatavilla, ja sen takia kestävä kalapolitiikka on niin tärkeää, niin meidän luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta kuin myös esimerkiksi kalastusmatkailupotentiaalin näkökulmasta. Ilolla olen tervehtinyt niitä määrärahalisäyksiä, joita hallitus on tehnyt tähän suuntaan vaelluskaloille, ja on ollut keskustelua myöskin näitten vaellusesteiden purkamisesta. Opposition suunnalta täysi tuki tällaiselle kestävä kalastuksen ja vaelluskalojen paremman tilan edistämiseksi.

20.02 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Haluan tässä ensiksi edustaja Hoskoselle sanoa, että itsellenikin tämä susikannan uusi hoitosuunnitelma, joka tähtää vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja susien parempaan sietämiseen, oli kyllä pöyristyttävää luettavaa, ja itsekin kannan sitä huolta, mitä hänkin, että susista voi olla oikeasti vaaraa myös ihmisille, erityisesti pienille lapsille, jos niiden kanta käy liian suureksi.

Itse asiassa se, minkä takia pyysin tämän puheenvuoron, oli nimenomaan kotimaisen kalan saatavuuden takia. Edustaja Kalmari nosti esille, että kotimaisen kalan saatavuus on huono ja sitä käytetään vähemmän kuin aiemmin. Ongelma on tosiaan usein se, että ei sitä edes saa kaupoista, tai jos sitä saa, niin se on erittäin korkeasti hinnoiteltua. Sitten samaan aikaan sitä pitäisi kuitenkin syödä — ravintosuositukset ovat, että pitäisi käyttää kalaa. On monille perheille ihan rahallinen kysymys, kuinka usein kalaa voi käyttää ja syödä, tai sitten se on sitä norjalaista lohta tai jopa kauempaa tuotua lohta tai muuta kalaa, jopa Vietnammista saakka. Samoin tämä aiheuttaa haasteen myöskin julkisille ruuanjärjestäjille, kouluille ja päiväkodeille, joitten pitäisi hyvin kustannustehokkaasti saada ruokaa tuotettua — kotimainen kala on valitettavan kallista myös niille hankkijoille. Se, millä tavalla pystyt-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

täisiin parantamaan kalankasvatuksen olosuhteita ja edellytyksiä kotimaassa, on aivan ensiarvoisen tärkeä kysymys.

20.04 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Kalakeskustelu inspiroi pitämään tämän puheen. Kemijoki oli aikanaan Suomen mahtavin lohijoki, joka tunnettiin erittäin suurista saaliistaan ja puhtaasta luonnostaan. Sittemmin joki valjastettiin sähköntuotantotarkoitukseen kasvavaa energiankysyntää tyydyttämään. Kemijoen alkuperäinen lohikanta kuitenkin kuoli tämän seurauksena sukupuuttoon. Valtionyhtiö Kemijoki Oy on vaelluskalojen näkökulmasta käytännössä miinoittanut joen lukuisilla padoillaan. Vain noin 50 kilometrin osuus Sierilän paikkeilla virtaa enää vapaana.

Suomen vesienhoito on voimalaitoskäytössä olevissa joissa kaiken kaikkiaan retuperällä. Erityisen kyseenalaista on, että vesivoiman lisärakentamista ajaa yhtiö, joka ei ole vuosikymmenten aikana saanut rakennettua vaelluskaloille kulkuväyliä velvoitteista huolimatta. Patojen yhteyteen olisi mahdollista rakentaa luonnonmukaiset kalatiet, mutta tahto puuttuu, koska oikeanlaiset kannustimet luonnon turmelemisen ehkäisemiseksi puuttuvat. Niin sanotun aiheuttaja maksaa -periaatteen tulisi olla kantava periaate. Vesienhoidon ja kalakantojen suojelun kunnianhimoa tulee lisätä.

Arvoisa puhemies! Tämä Rinteen ja Marinin hallituksen linja on ohjelmassaan sisällyttänyt erinomaiset kirjaukset kalapolitiikan kunnianhimon lisäämiseksi. Kirjaukset ovat kuitenkin vain sanoja niin kauan kuin ne eivät näy teoissa. Tekojen ja sanojen välinen ristiriita on valitettavasti huutava. Edellisen hallituksen omistajaohjausministeri Sirpa Paatero linjasi vielä tänä kesänä, etteivät Sierilän padon rakentaminen ja hallituksen kalastuspolitiikka ole ristiriidassa. Patoa Sierilään suunnittelee Kemijoki Oy, joka on valtionyhtiö. Onko millään kirjauksella enää mitään väliä, jos kaikki ne joustavat aina, kun jokin intressiryhmä näin haluaa? Voisiko Marinin hallitus nyt oikaista tämän edellisen hallituksen virheen?

Arvoisa puhemies! Vesilaki tulee uudistaa siten, että vesivoimaloiden kalakannoille ja kalastukselle aiheuttamat haitat kompensoidaan. Lakimuutoksen tulee myös velvoittaa rakentamaan kalatiet, jos patoamisesta on syntynyt ongelma uhanalaisille kalakannoille. Hallituksen tulee myös ottaa tavoitteeksi pienvesivoimaloiden — eli alle 5 megawattia — toiminnan hallittu alasajo aloittaen minivesivoimaa tuottavista laitoksista.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Suomen toivo leppää matkailuelinkeinossa. Meillä on myös velvollisuus jättää isänmaamme luonto paremmassa kunnossa jälkipolville kuin sen itse saimme. Sierilän patoa ei tule rakentaa ja vaelluskalaväylien rakentaminen tulee ulottaa kaikkiin Kemijoen patoihin.

20.07 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Susi ei todellakaan ole globaalissa tarkastelussa uhanalainen laji, mutta kun Euroopan unioni katsoo, että unionin alueella täytyy olla tietty määrä susia, niin kuin muitakin lajeja, ja EU:n alueella susien määrä on rajallinen — niitä on vain muutamassa maassa — niin siksi se on näin tiukasti EU:n suojeluksessa, ja se muutos pitäisi saada siellä aikaiseksi, että me voisimme pitää järkevää susipolitiikkaa. Olen ajatellutkin, että kun Suomen EU-puheenjohtajuuskausi nyt päättyy, niin hallitus voisi lahjoittaa yhden susilauman Brysseliin EU:lle, niin saisivat tuntea sen siellä — ja miksei voisi Helsingin keskuspuistoonkin tuoda pari laumaa, niin näkisivät täälläkin ihmiset, miltä se tuntuu.

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

Herra puhemies! Minulla on täällä huomenna äänestykseen tuleva esitys 24: lisäys 200 000 euroa mustasotilaskärpästen ja hiilen dronentamisen tutkimustoimintaan Saarijärvellä toimivassa Biotalousinstituutissa. Mustasotilaskärpänen on hyvin mielenkiintoinen pieni eliö. Sen toukat ahmivat lähes mitä tahansa. Ne syövät homemyrkkystä, ongelmajätteitä, lääkkeitä, eivätkä kerää raskasmetalleja itseensä, sillä niiden elimistö puhdistaa ne tehokkaasti. Niitä voidaan siis käyttää jätteiden hävittämisessä todella tehokkaasti, ja sitten nämä toukat ja kotilot voidaan käyttää eläin- ja kalarehuina. Näissä mustasotilaskärpästen toukissa on paljon rasvaa ja proteiinia, jolloin ne ovat sitäkin kautta hyvää biopolttoaineen valmistusainetta. Eli mielenkiintoinen asia, ja kun olin yhteydessä tuonne Saarijärven Biotalousinstituuttiin, he olivat hyvin iloisia, että tähän asiaan kiinnitetään huomiota. Olisi hienoa, jos eduskunta antaisi tämän 200 000 tämän tarkoituksen viemiseen eteenpäin. Se on äärettömän mielenkiintoista. Tällaista me tarvitsemme. Samaten tuo hiilen dronentaminen, jota siellä tehdään, eli dronentamisen kautta tutkitaan hiilipitoisuuksia. Sitä nyt en osaa selittää sen tarkemmin, se on niin korkeaa tiedettä jo, että ei meikäläisen järki riitä. Tällaisia pieniä mutta erittäin arvokkaita kohteita meidän pitäisi täällä rahoittaa eikä pitäytyä ehkä aina niissä samoissa vanhoissa, niin kuin näissä mietinnöissä usein on.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Arvoisat edustajat! Totean vain, että meillä on oikeusministeriön hallinnonalan pääluokka käsittelemättä vielä, ja tiedän, että on useampia edustajia, jotka odottavat tähän keskusteluun pääsemistä. Että millään tavalla rajoittamatta kenenkään puheoikeutta vain totean tämän.

20.10 Kimmo Kiljunen sd: Arvostan, puhemies, että te ette rajoita puheoikeutta. — Tässä kohdassa edustaja Hoskosen puheenvuoro susikannasta pakottaa kysymään enemmän ymmärtääkseni kuin haastaakseni. Olen ymmärtänyt, että Metsähallituksen luokituksissa susi luokitellaan erittäin uhanalaiseksi lajiksi yhdessä ahman kanssa. Nämä ovat ainoita suurpetoja Suomessa, jotka on todettu erittäin uhanalaisiksi. Tätähän tarkastellaan joka vuosi, ja tämä erittäin uhanalaisuus tässä on tämän vuoden arvio, jos olen ymmärtänyt oikein. Arvioiden mukaan Suomessa on 250 lisääntymiskykyistä sutta, ja populaatio on vähentymässä. Siinä mielessä se uhanalaisuus liittyy siihen, että se olisi sukupuuttoon kuolemassa Suomesta, häviämässä kokonaan. Tämä olisi ilmeisesti se faktuaalinen pohja tässä taustalla.

Minä en lainkaan halua aliarvioida niitä pelkotiloja, joita suden läsnäolo ja läheisyys aiheuttaa, kuten nyt kerroitte tästä pikkulapsesta, joka liikkuu tilanteessa, jossa susia on lähellä — aikuinenkin, joka siinä liikkuisi, kokisi huolta, kun ei tiedä, kuinka se susi käyttäytyy — mutta haluaisin myöskin kysyä teiltä, edustaja Hoskonen, vaikka puhemies tässä halusikin, että tämä keskustelu pitäisi osata jo lopettaa johonkin vaiheeseen: onko meillä esimerkkejä siitä viime vuosilta, että susi olisi aidosti käynyt ihmisen kimppuun ja aiheuttanut henkilövahinkoja? Halusin ihan tätä kysyä, koska pelko on pelko, ja meillä on monenlaisia pelkoja erilaisiin asioihin, mutta miten tämä faktuaalinen pohja tässä asiassa on?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, vastaus tähän kysymykseen.

20.12 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia puheenvuorosta. — On ollut monia läheltä piti -tilanteita, jolloin susi on ollut lapsen lähellä,

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

mutta siinä on sattunut juuri sillä hetkellä aikuinen olemaan. En edes halua kuvitella, mitä olisi tapahtunut, jos ei se aikuinen ihminen olisi tullut paikalle omalla autollaan sillä hetkellä. Näitä tilanteita on todella paljon.

Nämä Metsähallituksen puheet, erätarkastajien ja muiden tiedemiesten puheet, että se on uhanalainen — eiväthän ne pidä paikkaansa. Jo pelkästään viime syksynä tekemäni tutkimuksen mukaan Ilomantsin, Lieksan, Nurmeksen, Juuan, Valtimon ja Kuhmon alueella on vähintään 150 sutta, ja koko Suomen susipopulaatio on 250. Jokainen järkevä ihminen tietää, että Luonnonvarakeskuksen tiedot ovat äärimmäisen vääristeltäviä. Ja he eivät salli sitä metsästäjien yhdessä tekemää lumijälkitutkimusta, jossa tämä paljastuisi. Ymmärrätte syyn. Kyllä sieltä selityksiä minä olen kuullut aivan väsymiseen asti. Mutta, arvoisat Suomen kansan edustajat, muistakaa, hyvät ystävät: se ei ole uhanalainen. 50 000 sutta on siinä populaatiossa, ja me olemme se pikkunen nurkka siellä läntisessä nurkassa ja sillä sipuli. Se ei ikinä kuole sukupuuttoon. Se on selvä asia. Me emme saa sitä tehtyä edes. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt tehdään sillä tavalla, että mennään eteenpäin.

20.13 Anne Kalmari kesk: Herra puhemies! Todellakin tähän keskusteluun voi palata myöhemmin, mutta mitä tulee tähän suden uhanalaisuuteen, niin viime hallituskaudella ensimmäistä kertaa tämä eduskunta enemmistöllä hyväksyi sen, että koetamme siirtää suden sieltä uhanalaisten luokasta tiukasti silmällä pidettäviin, ja meillä täytyi tietysti olla faktoja perusteet, että pystyimme näin valiokunnassa tekemään. Katsoimme, että suden populaatio on yhteydessä Venäjän populaatioon, kun sieltä koko ajan rajan yli tulee. Osa suomalaisista tutkijoista on sitä mieltä, että tätä vaihtoa ei tapahdu, mutta mielestäni esimerkiksi se dna-aineisto, jossa hajonta, heteroosi, oli Suomen kohdalla suurempi kuin Venäjän populaatiossa, osoittaa sen, että pakko on vaihtoa olla. Jos on 250 yksilön populaatio, on se vaikka suomenhevosta tai mitä, niin se heteroosi on hyvin pieni. Olemme vahvasti sitä mieltä, että sitä vaihtoa on. Totta kai silmillä sitä väki siellä itärajalla näkeekin, mutta tämä on niin kuin tieteellinen näyttö valiokuntamme näkökulmasta sille. En enempää tähän sikeskusteluun halua mennä.

Sen sijaan vielä tuohon metsäteemaan sillä tavalla, että haluaisin, että aina kun eduskunnassa käydään tätä metsienkäyttökeskustelua, niin nähtäisiin myös se merkittävä asia, että aina kun metsäteollisuuden investointeja jossain maassa on, niin se luo tällaisen yllykkeen, insentiivin, kasvattaa sitä metsää. Itse asiassa jos mietimme niitä maita, missä metsäkatoa eniten on, niin siellähän juuri metsällä ei ole mitään arvoa. Silloin metsä kannattaa vaikka vetäistä pelloksi tai sen voi tuhota tuosta vain polttamalla, kun ei sillä ole arvoa. Mutta Suomessa, missä metsäteollisuuden investointeja on ja metsää on aina kestävästi käytetty — meillähän on metsien inventointi ja Metsäkeskuksen laatimat kestävä metsänhakuun suositukset olleet kautta aikain — meillä on insentiivi kasvattaa sitä metsää ja meillä jokaisen kaadetun puun tilalle istutetaan neljä puuta.

Se, mistä olen erittäin mielissäni, on se, että nyt niitä täällä esimerkiksi edustaja Holopaisen kaipaamia investointeja nimenomaan uusiin tuotteisiin on ruvennut tulemaan. Meidänkin maakunnassamme toteutuu nyt aika pian se minun unelmani, että Anne voisi mätymekossa tulla tänne eduskuntaan edustamaan. On komposiittia, ja sekin on oikeastaan jo aika arkipäiväinen tuote, kohtuullisen huokeahintainen, mutta sen lisäksi eristekuituja ja

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

monenlaista aina silmän verkkokalvoa myöten tehdään puupohjaisesti. Mielestäni tämä on juuri sitä kehitystä, mitä pitää tehdä sen puurakentamisen ohella. Puukerrostalon päästöt-hän ovat 40 prosenttia pienemmät kuin betonikerrostalon, ja uskon, että meillä kaikilla on yhteinen tahtotila myös tätä kehittää.

Kiitän hyvistä keskustelusta ja lupaan, että en enää ota mitään kokoomapuheenvuoroa. Ajattelin, että aika loppuvaiheessa sen pidän, mutta nyt päätän omalta osaltani tämän hy-vän keskustelun. Kiitoksia. Nämä on tallennettu omiinkin papereihini ja aivokoppaani, että sitten siellä valiokunnassa näitä asioita voi eteenpäin viedä.

Vielä Sirénille toteaisin, että nyt olemme jo paljon lähempänä toisiamme, vaikka kyllä ilmastopäästöjäkin 3 prosenttia siellä maatalouden puolella vähennettiin. [Puhemies ko-puttaa] Olisi hyvä, jos asenne meillä kaikilla olisi juuri tämäntyyppinen, että emme syy-listä maa- ja metsätaloussektoria vaan kannustamme vielä uusille kierroksille. [Puhemies: Kiitoksia!] Voitte kuvitella, miltä siellä sektorilla on tuntunut tässä vaiheessa kun pelkkää negatiivista tulee, koko ajan lunta tupaan.

20.17 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Juuri näin rakentavalla otteella ja ke-tään syyllistämättä ne ratkaisut tältä toimialalta tai näiltä toimialoilta löytyvät.

Edustaja Heikkinen piti erinomaisen puheenvuoron tästä Sierilän padosta, ja siihen on hyvin helppo yhtyä. Toivoisi, että hallitus kuulisi tätäkin viestiä ja pohtisi vesilain avaa-mista näitten vaelluskalakantojen elpymistä edistääkseen. Todellakin näitä vanhoja kalata-lousvelvoitteita on tarpeen katsoa uudestaan.

Mutta tähän loppuun vielä kehu hallitukselle siitä, että biokaasun potentiaali on nyt vah-vasti esillä niin hallitusohjelmassa kuin myös tässä budjettiesityksessä. Biokaasun käyt-töön liikenteessä liittyy valtavasti potentiaalia, ehkä erityisesti siellä raskaan liikenteen puolella mutta myös henkilöliikenteessä. Itsekin olen tässä jo pari vuotta biokaasuautilalla ajanut. Kotimainen polttoaine, joka pohjautuu kiertotalouteen, on hieno mahdollisuus Suo-melle ja hieno mahdollisuus myös vähentää päästöjä. Ymmärtääkseni nyt tässä budjettiesi-tyksessä biokaasuohjelman mukainen toiminta kohdistuu erityisesti investointitukiiin. Se on oikein positiivinen asia, ja sitäkin varmasti tarvitaan, mutta ihan samalla tavalla tarvi-taan rakenteellista kiertotalousajattelua myös syvemmin siihen, millä tavalla pystytään hyödyntämään esimerkiksi eläintalouden lantoja nykyistä paremmin ja korvaamaan neit-seellisiä ja uusiutumattomia raaka-aineita orgaanisissa lannoitteissa. Tämä on iso, laaja ko-konaisuus, josta on aivan mahdollisesti paljon hyötyjä saatavissa irti niihin isoihin ympä-ristö- ja ilmastohaasteisiin, joita meillä edessämme on.

Myös omasta puolestani oikein lämpimät kiitokset tästä keskustelusta. Jatketaan raken-tavalla otteella näiden yhteisten teemojen parissa sitten ensi vuoden puolella. Oikein hy-vää joulua kaikille!

20.20 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Tämä susikeskustelu toi mieleeni sen, että moni maatalouselinkeinoa säätelevä laki on luonteeltaan melkoinen susi. Siitä tuli mieleeni puhua myös vähän ruuantuotannosta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä vielä tässä kohtaa.

Ruuantuotannon kestäväns tulevaisuuden kannalta on olennaista, että maataloutemme kannattavuus ja tuottavuus kasvaisivat. Mitä parempi on tuotteesta saatava hinta, sitä ter-veempi ja elinvoimaisempi markkinaympäristö alalle sen seurauksena syntyy. Pidän tär-keänä sitä, että maataloustukia maksettaessa keskitytään aitoon tuotantoon eikä minkään-

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

laiseen näennäisviljelyyn, ja tältä osin valvontajärjestelmää tulee asiassa vielä edelleen kehittää.

Arvoisa puhemies! Maatalouselinkeinon hallinnollista byrokratiataakkaa tulee myös keventää. Keskeistä on se, että norminpurkutalkoot jatkuisivat niin maatalouselinkeinon ympärillä kuin myös muualla yhteiskunnassa. Valitettavasti Rinteen—Marinin hallitus ei ole ollut halukas jatkamaan Sipilän hallituksen aloittamaa mainiota norminpurkutyötä. Toivoisin ja vetoaisinkin, että keskustavaikuttajat hallituksen sisällä voisivat pitää sen jatkumisesta huolta myös nykyisin.

Arvoisa puhemies! Suomalaisesta maataloustuotannosta on tehtävä yrittäjämäisempää ja houkuttelevampaa erityisesti nuorille toimijoille. Tähän liittyy myös sukupolvenvaihdoksien helpottaminen, ja näkisin, että perintöveron poistaminen ja korvaaminen luovutusvoittoverolla olisi askelia oikeaan suuntaan.

20.21 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! En halua yhtään pitkittää tämän asian käsittelyä, mutta halusin yhden asian tarkentaa, kahdella lauseella oikeastaan, joka liittyy tieteelliseen näyttöön siitä, mikä on Venäjän suuremman susikannan ja Suomen pienen susikannan välinen suhde ja onko siinä vuorovaikutusta. Siitä voi olla erilaisia arvioita, mutta mitä minä olen ymmärtänyt kirjallisuudesta tässä kohdassa, niin tieteellinen näyttö on ollut se, että suomalainen pieni susikanta on taipuvainen vähenemään Venäjän suuntaan enemmän kuin että sieltä tulisi susia tänne suuntaan. Miksi? Siksi, että se suurin tekijä, joka vähentää susikantaa ja mikä aiheuttaa sen uhanalaisuuden Suomessa, on pyynti, ja pyynti on Suomessa aidosti tehokkaampaa kuin Karjalan ikimetsissä ja tuolla rajan toisella puolella. Tästä syystä sudet ovat taipuvaisempia siirtymään enemmän Venäjän puolelle kuin tulemaan tänne. Tämä on ilmeisesti se peruste, jota on käytetty, mutta tieteellinen näyttö kyllä puhuisi, että se liike olisi enemmän toiseen suuntaan kuin toiseen suuntaan. Mutta kuunnelkaa asiantuntijoita.

20.22 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! On jälleen koittanut se aika budjettiviikolla maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa, että täällä salissa on tähän asti puhuttu jo kaloista ja susista ja taitaa olla karpäsetkin mainittu mutta yksi puuttuu, ja on kutun eli vuoden aika saapua tänne huolen ja ilon aiheeksemme.

Tiedoksi kaikille meille ensikertalaisille budjettikeskustelijoille, että kysehän on vuosikymmenten perinteestä, jonka jo vuonna 83 aloitti nykyisestä Sastamalasta Pirkanmaalta kotoisin oleva SDP:n kansanedustaja Timo Roos. Ensinnäkin tervehdin ilolla ja syvään nöyryyteen kumartuen sekä pirkanmaalaisella ylpeydellä tätä arvokasta tehtävää. Tosin pitkäaikainen puhemies, keskustan Mikko Pesälä totesi aikoinaan kuttupuheen aikana, että kutusta ei tosin ole kiinnostunut muu kuin pukki, mutta kaikenlaiset sananmuunnokset olen kuitenkin jättänyt tällä kertaa pois.

Selailin vähän aikaisempia puheita, jotta ymmärtäisin hieman syvällisemmin, mistä tässä kuttuisassa perinteessä on kyse, ja vähän tuli tunne, että mitä lähempänä ollaan budjettiviikon viimeisiä hetkiä, sitä kutumpaa asiaa jo puhujat ja edustajat alkavat kyllä kaipaamaan. Piti ihan kerrata, mistä tässä on kyse, kun lähdetään sieltä vuohesta, vuohipukista, kilipukista, kutusta liikkeelle, etteivät mene myöskään ihan sukupuolet sekaisin. Ehkä tässä talossa kuitenkin meille kaikille tutuin on se syntipukki, ja täällä tänäänkin on aika lailla oltu sarvet vastakkain, mutta ajattelin kuitenkin jättää nämä asiat sivuun.

Budjetin alikohta PTK 86/2019 vp

Istun tuolla suuressa valiokunnassa, ja täällä on moneen otteeseen harmiteltu sitä, että EU:n alkuaikoina kutuillekin oli oma tukensa maatalousbudjetissa kansallisissa tukiratkaisuissa, oma pääluokka kuttujen kansalliselle tuelle. Nythän tällaista ei enää ole, mutta kuten tiedätte, viime aikoina, viime viikkoina olemme käyneet kiivasta keskustelua ja neuvotteluja EU:n tulevasta rahoituskehysneuvotteluissa erityisesti maatalouden osalta, uskallan silti esittää, että voisiko Suomi ja pirkanmaalainen pääministeri Marin tässä joulunpyhinä viime metreillä selvittää, josko EU:n budjettipohjan repisi sittenkin vielä auki ja sinne saataisiin oma kohta tämän elinvoimaisen kotieläimen parhaaksi. Onhan täällä aiempina vuosina monenlaisia kuttuinnovaatioita väläytelty ilmoille, joten ehkä myöskin EU:n kilpailukyky- ja innovaatorahoituksesta tai strategisten investointien rahoituksesta löytyisi jonkinlainen toimintalinja tukemaan kutun hyvää tulevaisuutta. Pelkään vain tosin, että siellä ovat monet Etelä-Euroopan pukit kaalimaan vartijoina eikä tämä ole niin helppoa neuvotella.

Arvoisa puhemies! Minulla on viestiä myöskin maan hallitukselle. Viime vuosina on kutun viisaudesta haettu ratkaisua polttaviin poliittisiin ja muihin elämän umpisolumuihin. Sinänsä olen huolissani, kun kutun elinikä on tunnetusti noin kymmenen vuotta ja vanhimmat ja viisaimmat yksilöt elävät jopa 20 vuotta, että moni kuttu on jo kuollut sotea odotellessa, on siirtynyt vehreämmille nurmimaille.

Mutta en minä hae syntipukkia, minä haen toivonkipinöitä, ja samanlaisia toivonkipinöitä haluaisin myöskin välittää pääkaupunkimme päättäjille. Tässä taannoin käytiin niin kutsuttua maitosotaa, jossa Helsingin kaupunginvaltuusto päätti puolittaa liha- ja maitotuotteiden kulutuksen kaupungissa vain muutaman vuoden varoajalla, ja olenkin ajatellut, että se voisi olla monelle kuttutilalliselle mahdollisuus. Sanotaankin, että kuttu on köyhän miehen lehmä. Maitoakin lypsää viitisen litraa päivässä. Uskon, että voisimme pormestari Vapaavuoren kanssa painaa asiat villaisella ja ottaa kutunmaidon käyttöön korvikkeena.

Aivan lopuksi, arvoisa puhemies: Ei tule kuttua ilman pukkia, ja niin kuin tiedetään, tämä vuosi on jo ollut todellinen Pukin vuosi. Suomi taisteli tiensä ensimmäistä kertaa historiassa EM-kisoihin. Uskon, että ensi vuosi on todellinen mahdollisuus jokaiselle pukille. Toivonkin koko heimon puolesta varsinaista pukkihuumaa ympäri Suomen. Uskon, että osaltaan se pukkihuuma lisää myös kuttuhuumaa, ja tilastoista se jo näkyy: kuttujen määrä on Suomessa kasvussa.

Näin loppuun, arvoisa puhemies, haluan kiittää hallitusta, edustajakollegoita, puhemiesthistä, virkamiehiä ja koko eduskunnan väkeä kuluneesta tapahtumarikkaasta vuodesta. Toivotan kaikille rauhallista joulua. Tulkoon pukka kaikkien kotiin!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, arvoisa edustaja Ovaska, tästä monivivahteisesta ja tunteita herättävästä puheesta.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.